Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

សៀវភៅ មគ្គុទេសក៍

សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធ ទីផ្សារកសិកម្ម

ការពន្លឿន អាជីវកម្មជនបទ (RBA)

គោលការណ៍ណែនាំជាក់ស្តែងស្តីពីវិធីសាស្ត្រក្នុង ការជួយអាជីវកម្មខ្នាតតូចនៅតាមទីជនបទអោយ រីកចម្រើន

CHAIN

SNV

swisscontact

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development and Cooperation SDC

សៀវភៅ មគ្គុទេសក៍

សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធទីផ្សារកសិកម្ម

SNV

swisscontact

គម្រោងឈេន

សៀវភៅមគ្គុទេសក៍ សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធទីផ្សារកសិកម្ម

ការពន្លឿនអាជីវកម្មជនបទ (RBA)

ចងក្រងដោយ៖

លោក លឹម សុគន្ធដារុណ

លោក រិគ អូវើម៉ាស៍

លោកស្រី ឃឹម គឹមបួយ

រចនា និងរៀបចំបោះពុម្ពផ្សាយ៖ ក្រុមហ៊ុន អិម. អ. អេ ឌីហ្សាញ

រៀបចំរូបភាព៖ គម្រោងឈេន

អ្នកពិនិត្យផ្ទៀងផ្ទាត់៖ វ៉ូណាល់ដូ ម៉ុងតេកាល់វ៉ូ

បកប្រែជាភាសាខ្មែរ៖ លោក ង៉ែត សុភា

សូមថ្លែងអំណរគុណចំពោះអ្នកពិនិត្យ និងកែសម្រួល៖

លោកជំទាវបណ្ឌិត យ៉ើ អាស៊ីគិន

លោកស្រី ម៉ារិគិ វ៉ាន់ស៊្បី

លោក រិគ វ៉ាន់ គូលេន

លោក ហែម សុវណ្ណារិទ្ធ

បណ្ឌិត សុខ គឹមឈិន

លោក ឱ ធី

លោក អ៊ុក វណ្ណារ៉ា

និងសូមថ្លែងអំណរគុណចំពោះអ្នកចូលរួមចំណែក៖

លោកស្រី យស មន្នីរ័ត្ន

លោក អ៊ុន រើន

លោក ស្រី សុខជា

លោក សោម សាល

មន្ត្រីមន្ទីរកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

គម្រោងសាកវប្បកម្មកម្ពុជាដើម្បីបង្កើនប្រាក់ចំណូលនិងអាហារូបត្ថម្ភ (ឈេន) អេសអិនវី កម្ពុជា និងអគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម

អ៊ីមែល៖ horticulturecambodia@gmail.com

វ៉ិបសាយ៖ https://web.maff.gov.kh

ហ្វេសប៊ុក៖ @សាកវប្បកម្មកម្ពុជា Horticulture in Cambodia

បុព្វបទ

វិស័យកសិកម្មនៅប្រទេសកម្ពុជាបានបង្ហាញការបន្តរីកលូតលាស់ទាំងផលិតកម្ម និងការនាំចេញ ទោះបីជាមានការរីករាលដាលនៃជំងឺកូវីត១៩។ ទោះបីយ៉ាងណាក៏ដោយ ភាពក្រីក្រនៅតែជាកត្តាចំបងកើតមានឡើងនៅតំបន់ជនបទ ដែលប្រហែលជា៨០% នៃប្រជាជនក្រីក្រ ២,៥លាននាក់កំពុងរស់នៅក្នុងតំបន់ជនបទ។ ផលិតភាពទាបនៃកសិករខ្នាតតូចកម្ពុជា ជាលទ្ធផលនៃការប្រើប្រាស់នៅមានកម្រិតនូវធាតុចូលកសិកម្មដែលមានគុណភាព ការអនុវត្តតាមស្តង់ដាបច្ចេកទេស និងនវានុវត្តន៍ ព្រមទាំងឱកាស និងព័ត៌មានទីផ្សារ។ សម្ពាធនៃធនធានធម្មជាតិ និងផលប៉ះពាល់នៃបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ គឺជាបញ្ហាប្រឈមបន្ថែមទៀត។ ចំណែកការចូលរួមក៏នៅមានកម្រិតពីសំណាក់វិស័យឯកជនលើសេវាផ្សព្វផ្សាយកសិកម្ម និងកិច្ចសហការខ្សោយជាមួយតួអង្គមកពីវិស័យសាធារណៈ បានរាំងការអភិវឌ្ឍភាពរីកចម្រើនរបស់កសិករខ្នាតតូច។ កម្ពុជាពុំទាន់បានផ្គត់ផ្គង់បន្លែក្នុងស្រុកគ្រប់គ្រាន់នៅឡើយ ម៉្យាងវិញទៀត កំណើនសេដ្ឋកិច្ចរហ័សបានបង្ហាញនូវតម្រូវការកាន់តែខ្ពស់សម្រាប់ការបរិភោគបន្លែ និងផ្លែឈើដែលសុវត្ថិភាព និងគុណភាពល្អ។ កត្តានេះជាឱកាសដ៏មានតម្លៃរបស់កសិករខ្នាតតូច និងអ្នកកែច្នៃ ជាពិសេសស្ត្រី ក្នុងការបង្កើនប្រាក់ចំណូល និងសន្តិសុខស្បៀង។ ជាងនេះទៅទៀត ភាពប្រសើរឡើងផ្នែកហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធជនបទ បានជំរុញការបំលាស់ទីរបស់ប្រជាជនក្រីក្រជនបទ ដោយផ្តល់ឱ្យពួកគេនូវលទ្ធភាពទទួលបានទីផ្សារចម្រុះ និងឱកាសការងារជាច្រើន។

ឆ្លើយតបទៅនឹងបញ្ហា និងឱកាសទាំងនេះ ទីភ្នាក់ងារស្វីសសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍ និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ (SDC) បានអភិវឌ្ឍគម្រោងសាកវប្បកម្មកម្ពុជាដើម្បីបង្កើនប្រាក់ចំណូលនិងអាហារូបត្ថម្ភ ដែលហៅកាត់ថា (គម្រោងឈេន) ជាកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍សម្រាប់រយៈពេលប្រាំបីឆ្នាំ (២០១៤ - ២០២២) ដោយសហការជិតស្និទជាមួយក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ តាមរយៈអគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម និងមន្ទីរកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទក្នុងបណ្តាខេត្តគោលដៅ។ គម្រោងឈេនបានប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ទីផ្សារមួយដែលមានគោលបំណងពង្រឹងការចូលរួមរបស់កសិករក្រីក្រ (ផ្តោតសំខាន់លើស្ត្រី) នៅក្នុងទីផ្សារដើម្បីធានានូវលទ្ធភាពប្រើប្រាស់ធាតុចូលកសិកម្ម និងសេវាកម្មបានប្រសើរ និងទទួលបានចំណូលខ្ពស់។ កត្តាគន្លឹះនៃវិធិសាស្ត្រនេះគឺជាដំណើរការសម្របសម្រួលមួយ សម្រាប់ទាក់ទាញការចូលរួមពីបណ្តាដៃគូឯកជន និងសាធារណៈ ព្រមទាំងអង្គការសង្គមស៊ីវិលក្នុងការផ្តល់ជូននូវទំនិញ និងសេវាកម្មនានា ទាំងធាតុចូល និងផលិតផលកសិកម្មនៃច្រវាក់តម្លៃសាកវប្បកម្ម (ឧទាហរណ៍៖ ការផ្សព្វផ្សាយ ធាតុចូលកសិកម្ម ការរៀបចំទីផ្សារ និងព័ត៌មានទីផ្សារ) ដែលសាកសម និងបំពេញចំតម្រូវការកសិករក្រីក្រ និងអ្នកកែច្នៃ។ ឆ្លងកាត់រយៈពេល៨ឆ្នាំ យើងអាចសម្រេចបានលទ្ធផលប្រកបដោយផ្លែផ្កា។ ផលិតកម្មលើដំណាំបន្លែរបស់កម្ពុជាបានកើនឡើងគួរអោយកត់សម្គាល់ក្នុងអំឡុងពេល៣ឆ្នាំចុងក្រោយនេះ និងបច្ចុប្បន្នបានគ្របដណ្តប់ ៦៨% នៃតម្រូវការទីផ្សារក្នុងស្រុក (៧០០.០០០តោនក្នុងឆ្នាំ២០២០) ប្រៀបធៀបនឹង៤២២.០០០តោន ក្នុងឆ្នាំ២០១៣។ សមិទ្ធិផលដ៏អស្ចារ្យ!

សៀវភៅមគ្គុទេសក៍សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធទីផ្សារកសិកម្មនេះ គឺជាកាប្រមូលផ្តុំឧបករណ៍ គោលការណ៍ ការប្រតិបត្តិ និងវិធីសាស្ត្រនានា ដែលបានអភិវឌ្ឍក្នុងអំឡុងពេលអនុវត្តន៍គម្រោងឈេន។ សៀវភៅនេះនឹងផ្តល់ជាឯកសារយោងសម្រាប់គ្រប់ភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់នៅក្នុងខ្សែច្រវាក់តម្លៃកសិកម្ម ដែលមកពីវិស័យឯកជន វិស័យសាធារណៈ និងសង្គមស៊ីវិលជាដើម។ ជាងនេះទៅទៀត វាក៏ជាសៀវភៅណែនាំមួយសម្រាប់ឆ្ពោះទៅរកនិរន្តរភាពដែលជាស្នូលដ៏សំខាន់សម្រាប់គម្រោងឈេនដោយមានគោលបំណងពង្រឹង ប្រព័ន្ធទីផ្សារសាកវប្បកម្ម និងសមត្ថភាពនៃតួអង្គគ្រប់វិស័យដើម្បីផ្តល់សេវាកម្មទៅកសិករគោលដៅ។ បណ្តាញទំនាក់ទំនង គោលនយោបាយ និងប្រព័ន្ធទីផ្សារដែលបានបង្កើតឡើង នឹងបន្តដំណើរជាតួអង្គពាក់ព័ន្ធគ្រប់វិស័យ ចំណែកឯកសិករនឹងអាចឈានដល់កម្រិតអប្បបរមា-សមស្របមួយ ដើម្បីក្លាយជាទីផ្សារដែលទទួលបានប្រាក់ចំណេញ និងអាចទ្រទ្រង់ខ្លួនឯងបាន។

ខ្ញុំសូមថ្លែងអំណរគុណចំពោះក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ អគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម អាជ្ញាធរដែនដីថ្នាក់ខេត្ត មន្ទីរកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងអង្គការអភិវឌ្ឍន៍ហូឡុង (SNV) ព្រមទាំងភាគីពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ សម្រាប់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការដ៏ឥតខ្ចោះ និងសម្រាប់ការរួមចំណែកដ៏មមាញឹកដល់ការអនុវត្តនៃគម្រោងឈេន។

មាគុស បរល (Markus Buerli)
នាយក នៃកិច្ចសហប្រតិបត្តិការ

មគ្គុទេសក៍ដទៃទៀតមានដាលំដាប់លំដោយដូចខាងក្រោម៖

- សេចក្តីណែនាំស្តីអំពីការអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធទីផ្សារ
- ការសម្របសម្រួលការអភិវឌ្ឍបណ្តុំអជីវកម្ម
- ការសម្របសម្រួលទំនាក់ទំនងអាជីវកម្មទៅអាជីវកម្ម
- ការវិភាគសេដ្ឋកិច្ចដំណាំ
- ការពន្លឿនអាជីវកម្មនៅជនបទ
- ការរៀបចំថវិកាលើមុខដំណាំ
- ដំណោះស្រាយ អាកាសធាតុ និងទឹកស្អាតវ៉ៃ សម្រាប់សាកវប្បកម្ម
- វីដេអូផលិតដោយកសិករសំរាប់ការផ្សព្វផ្សាយឌីជីថល

តារាងមាតិកា

១. សេចក្ដីផ្ដើម ១

២. ប្រវត្តិ ២

៣. ទិដ្ឋភាពទូទៅនៃវិធីសាស្ត្រ ៥

៤. ជំហាននៃអាជីវកម្មទៅអាជីវកម្ម ៦

៥. សេចក្ដីណែនាំជាជំហានៗ ៧

៥.១ ការកំណត់អត្តសញ្ញាណអ្នកចូលរួមសក្ដានុពលក្នុងកម្មវិធី **RBA** ៧

៥.២ ការវាយតម្លៃតម្រូវការបណ្ដុះបណ្ដាល ៨

៥.៣ កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍អាជីវកម្ម ១០

៥.៤ ការតាមដាន និងការបង្ហាត់បង្ហាញ ១៣

៥.៥ សហវិនិយោគ ១៤

៦. សន្និដ្ឋាន ១៥

ឧបសម្ព័ន្ធ ១៦

១. សេចក្តីផ្តើម

គម្រោងសាកវប្បកម្មកម្ពុជាដើម្បីបង្កើនប្រាក់ចំណូលនិងអាហារូបត្ថម្ភ ហៅកាត់ថា (គម្រោងឈេន) បានផលិតចេញនូវសៀវភៅមគ្គុទេសក៍ (How-to Guides) ជាភាគៗបន្តបន្ទាប់ មានចំណងជើងខុសៗគ្នា ដែលមានខ្លឹមសារជាឯកសារណែនាំព័ត៌មានអំពីការអនុវត្តជាក់ស្តែង សម្រាប់ភាគីពាក់ព័ន្ធដែលមានបំណងចង់ចម្លងតាម និងក៏ចង់ធ្វើការកែលម្អបន្ថែមដើម្បីអោយកាន់តែមានភាពប្រសើរឡើង ទៅលើវិធីសាស្ត្រទាំងឡាយដែលគម្រោងឈេនបានប្រើប្រាស់ក្នុងអំឡុងពេលបីវគ្គនៃគម្រោង។

យើងសង្ឃឹមថាសៀវភៅមគ្គុទេសក៍គ្រប់ភាគទាំងអស់នេះនឹងមានសារៈប្រយោជន៍ទៅដល់ស្ថាប័នផ្សេងៗទូទាំងពិភពលោក ដូចជាវិស័យឯកជន សាធារណៈ និងសង្គមស៊ីវិល ជាពិសេសអ្នកដែលធ្វើការងារពាក់ព័ន្ធលើគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម ព្រមទាំងអនុវត្តន៍វិធីសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ប្រព័ន្ធទីផ្សារ (មើលប្រអប់០១)។ ចំពោះសៀវភៅមគ្គុទេសក៍ទាំងនេះ គម្រោងឈេនបានសហការចងក្រង ជាមួយភាគីពាក់ព័ន្ធនានានៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ជាពិសេសក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ អគ្គនាយកដ្ឋានកសិកម្ម មន្ទីរកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ និងអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលផ្សេងៗទៀត។

ប្រអប់០១៖ ការអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធទីផ្សារ (MSD)

វិធីសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ប្រព័ន្ធទីផ្សារគឺគ្របដណ្តប់ប្រព័ន្ធទាំងមូលជុំវិញទីផ្សារ។ ក្នុងករណីសាកវប្បកម្មនេះ ទិដ្ឋភាពរួមនៃទីផ្សារគឺរួមបញ្ចូលអ្នកចូលរួមពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ (តួអង្គ ឬអ្នកដើរតួនាទី)៖ កសិករដែលដាំដុះដំណាំ អ្នកផ្គត់ផ្គង់គ្រាប់ពូជ និងអ្នកលក់ធាតុចូលកសិកម្មផ្សេងៗទៅអោយកសិករ អាជីវករដែលទិញផលដំណាំនៅពេលប្រមូលផល និងអ្នកលក់នៅផ្សារនានាទៅអោយអ្នកប្រើប្រាស់ចុងក្រោយ។ សេវាកម្មនានាដែលគាំទ្រជាស្នូលដល់ការងារទីផ្សារ ក៏រួមបញ្ចូលផងដែរ ក្នុងនោះមានដូចជា៖ ភ្នាក់ងារផ្សព្វផ្សាយរដ្ឋាភិបាលដែលផ្តល់ដំបូន្មានទៅកសិករ និងរចនាសម្ព័ន្ធទីផ្សារក្នុងតំបន់ ដែលរៀបចំទីធ្លាសមរម្យល្អសម្រាប់អ្នកលក់ និងអ្នកទិញជួបគ្នា។

ការអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធទីផ្សារមានគោលបំណងដោះស្រាយបញ្ហាភាពក្រីក្រ តាមរយៈការធ្វើអោយប្រសើរឡើងនូវការអនុវត្ត ទីផ្សារនៅក្នុងបែបផែនបរិយាបន្ន ជាពិសេសការសម្របសម្រួលលើកទឹកចិត្តផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបទអាជីវកម្ម និងតួអង្គទីផ្សារដទៃទៀតដើម្បីធានានូវការផ្លាស់ប្តូរទ្រង់ទ្រាយធំដែលទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍យូរអង្វែង។

សៀវភៅមគ្គុទេសក៍មួយនេះផ្តោតលើវិធីសាស្ត្រពន្លឿនអាជីវកម្មជនបទរបស់គម្រោងឈេន។ អំឡុងពេលបេសកកម្មត្រួតពិនិត្យពាក់កណ្តាលគម្រោង នៃគម្រោងឈេនវគ្គ២ យើងចាប់ផ្តើមពិចារណាពីការរីកចម្រើននៅមានកម្រិតនៃសហគ្រាសខ្នាតតូចជាច្រើន ដែលគម្រោងឈេនបានធ្វើការជាមួយក្នុងអំឡុងពេលការសម្របសម្រួលទីផ្សារអាជីវកម្មទៅអាជីវកម្ម។ បើសម្លឹងមើលអាជីវកម្មលក្ខណៈគ្រួសារភាគច្រើនអ្នកជំនួញទាំងបុរស ទាំងស្ត្រី ជាធម្មតាពុំបានគិត(ឬបានគិតក្នុងវិធីមានកម្រិត) អំពីការធ្វើផែនការអាជីវកម្ម រៀបចំយុទ្ធសាស្ត្រទីផ្សារនិងការលក់ ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ និងគណនេយ្យ(ជាពិសេសការបែងចែកហិរញ្ញវត្ថុគ្រួសារ និងអាជីវកម្ម) ព្រមទាំងការអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស។ ដូច្នេះគម្រោងឈេនបានផ្តួចផ្តើមកវិធីពន្លឿនអាជីវកម្មជនបទដើម្បីគាំទ្រការរីកចម្រើននៃអ្នកធ្វើអាជីវកម្មខ្នាតតូចដែលមានចំណាប់អារម្មណ៍ទាំងនោះ។

តាមរយៈការពន្លឿនអាជីវកម្មជនបទ គម្រោងឈេនបានផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលលើការចាប់ផ្តើមអាជីវកម្មដើម្បីពង្រឹងជំនាញអាជីវកម្មរបស់ពួកគេ និងបានគាំទ្រអោយមានការរីកចម្រើនជាមួយនឹងការធ្វើសហវិនិយោគ។ កម្មវិធីនេះត្រូវបានបង្កើតឡើងជាការតាមដានតម្រង់ទិសសម្រាប់កសិករគំរូដែលបានបញ្ចប់សូត្រពីកម្មវិធីភ្ញាស់គំនិតអាជីវកម្មកសិករគំរូរបស់គម្រោងឈេនដើម្បីធានាថាកសិករ ដែលទើបនឹងចាប់ផ្តើមអាជីវកម្មថ្មីជាផ្នែកមួយនៃការបណ្តុះបណ្តាលភ្ញាស់គំនិតរបស់ពួកគេនោះ បានទទួលការបង្វឹកបន្ថែមដើម្បីពង្រឹងជំនាញអាជីវកម្ម។ គម្រោងឈេនសហការជាមួយអ្នកផ្តល់សេវាអភិវឌ្ឍន៍អាជីវកម្មក្នុងតំបន់ដើម្បីផ្តល់ការអភិវឌ្ឍសមត្ថភាពការបណ្តុះបណ្តាលបង្វឹកមួយទល់មួយដល់សហគ្រាសខ្នាតតូចនិងមធ្យមទាំងនេះ។

អ្នកដែលមានបំណងប្រើប្រាស់វិធីសាស្ត្រដូចព៌ណនាខាងក្រោមនេះ គួរមានការកែសម្រួលវិធីសាស្ត្រអោយសមស្របទៅនឹងបរិបទនិងតម្រូវការជាក់លាក់ផ្អែកទៅលើកត្តាផ្សេងៗជាច្រើនដូចជា៖ ភូមិសាស្ត្រ ប្រភេទផលិតផល ពេលវេលាកំណត់ ធនធានមនុស្ស និងធនធានហិរញ្ញវត្ថុ ចំណាប់អារម្មណ៍ និងពេលវេលាសមរម្យរបស់ដៃគូបុគ្គលិកលក្ខណៈជាក់លាក់នៃទីផ្សារនិងវិស័យនានា។

២. ប្រវត្តិ

សាកវប្បកម្មដើរតួនាទីជាផ្នែកមួយសំខាន់សម្រាប់សេដ្ឋកិច្ចកសិកម្មនៃប្រទេសកម្ពុជា ដោយសារទំហំនៃការប្រើប្រាស់បន្លែ ផ្លែឈើនៅក្នុងតំបន់ទីក្រុងមានការកើនឡើងយ៉ាងឆាប់រហ័ស។ មកដល់បច្ចុប្បន្ននេះជាង ៥០% នៃបន្លែសរុប ត្រូវបាននាំចូលពីប្រទេសជិតខាងដែលមានសមត្ថភាពផលិតបានពេញមួយឆ្នាំ បំពាក់ដោយបណ្តាញបច្ចេកវិទ្យាកាន់តែប្រសើរ និងលក់ផលិតផលបានក្នុងតម្លៃប្រកួតប្រជែងជាងបន្លែក្នុងស្រុក។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ បន្លែនាំចូលផ្ទុកនូវបរិមាណកាកសំណល់ថ្នាំពុលច្រើនដែលជាកត្តាព្រួយបារម្ភលើសុវត្ថិភាពចំណីអាហារ។ គម្រោងឈេនបានធ្វើការលើកស្ទួយការផលិត និងប្រើប្រាស់បន្លែសុវត្ថិភាពក្នុងស្រុក នៅក្នុងបណ្តាខេត្តភាគខាងជើងទាំងបួននៃប្រទេសកម្ពុជា (ឧត្តរមានជ័យ ព្រះវិហារ ស្ទឹងត្រែង និងក្រចេះ) ដោយចងក្រងបណ្តុំអាជីវកម្មដើម្បីឈានទៅសម្រេចបាននូវទំហំតម្រូវការជាក់លាក់ និងឆ្ពោះទៅរកការសម្របសម្រួលការផ្លាស់ប្តូរប្រព័ន្ធទីផ្សារ។

មកដល់បច្ចុប្បន្ន គម្រោងឈេនសម្រេចបានលទ្ធផលដូចខាងក្រោម៖

- ការផ្គត់ផ្គង់បន្លែក្នុងស្រុកនៅក្នុងបណ្តាខេត្តគោលដៅទាំង៤បានកើនពី ៥០% ទៅ ៧០%
- គម្រោងបានគាំទ្រកសិករចំនួន១០ ០០០ គ្រួសារ នៅក្នុងក្រុមកសិករចំនួន៤០០ក្រុម។ (កសិករជាង៦៥% ដែលបានគាំទ្រគឺជាស្ត្រី)
- កសិករប្រមាណ៦ ០០០គ្រួសារបានផ្លាស់ប្តូរពីការដាំដុះសម្រាប់ហូប មកប្រតិបត្តិការជាកសិករដាំដុះពាក់កណ្តាលអាជីពឬអាជីព
- អាជីវករចំនួន៦៥នាក់ក្នុងខេត្តគោលដៅទាំង៤បានកើនការស្រូបយកបន្លែក្នុងស្រុក
- អ្នកលក់ធាតុចូលកសិកម្មចំនួន២៥នាក់ (ភាគច្រើនជាស្ត្រី) ក្នុងខេត្តគោលដៅទាំង៤ បានកើនការលក់របស់ពួកគេ
- បណ្តុំអាជីវកម្មចំនួន១៤ ត្រូវបានបង្កើតឡើង និងពង្រឹង។
- អាជីវករទិញបន្លែចំនួន២០នាក់ និងអ្នកលក់ធាតុចូលកសិកម្មចំនួន២៥នាក់ បានធ្វើការជាមួយកសិករដែលគាំទ្រដោយគម្រោងឈេន និងបានពង្រីកទំនាក់ទំនងអាជីវកម្មរបស់ពួកគេ ដោយបានបង្កើនប្រាក់ចំណូល និងចំណេញ។
- អ្នកមកចុះទស្សនកិច្ច និងអ្នកវាយតម្លៃគម្រោងបានកត់សម្គាល់លើការផ្លាស់ប្តូរដ៏វិជ្ជមានជារៀងរាល់ឆ្នាំនៃការវិវឌ្ឍន៍របស់គម្រោងឈេន៖ កន្លែងដែលពីមុនផ្តោតតិចតួចលើវិស័យសាកវប្បកម្ម ប៉ុន្តែបច្ចុប្បន្នវិស័យសាកវប្បកម្មមានការរីកលូតលាស់ជាថាមវន្តនៅក្នុងបណ្តាខេត្តគោលដៅ ដោយមានសហគ្រាសខ្នាតតូច និងមធ្យមជាមធ្យមជាច្រើនកំពុងចូលរួមដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងអនុវិស័យ។
- ១/៤ នៃអ្នកលក់ធាតុចូលកសិកម្មដែលបានចូលរួមក្នុងសកម្មភាពគម្រោងឈេន បានបង្ហាញកំណើននៃការលក់គួរអោយកត់សម្គាល់ ពីព្រោះបច្ចុប្បន្នពួកគេអាចផ្តល់ដំបូន្មានបច្ចេកទេសផលិត និងទីផ្សារទៅកាន់កសិករដែលបានទិញធាតុចូលកសិកម្មរបស់ពួកគេ។
- កសិករអាជីពចំនួន៣ ៤០០នាក់ (៥០% ជាស្ត្រី) បានមើលឃើញផលិតកម្មរបស់ខ្លួនកើនដល់ ៥០%។ ប្រាក់ចំណេញប្រចាំឆ្នាំកើនដល់ ៦០០ដុល្លារអាមេរិក ជាមធ្យម។

៣. ទិដ្ឋភាពទូទៅនៃវិធីសាស្ត្រ

អ្វីទៅជាបញ្ហា ?

អាជីវកម្មជាច្រើននៅក្នុងខ្សែច្រវាក់តម្លៃសាកវប្បកម្មគឺនៅមានលក្ខណៈមិនផ្លូវការ និងមានកម្រិតតូច ប៉ុន្តែពួកគេគឺជាអ្នកដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់ក្នុងប្រព័ន្ធទីផ្សារ។ ពួកគេធ្វើសម្របសម្រួលលើអន្តរការចាំបាច់ៗមួយចំនួនដូចជា ការលក់ធាតុចូលកសិកម្ម ការផ្តល់ការប្រឹក្សាបច្ចេកទេស និងព័ត៌មានទីផ្សារ ហើយពួកគេប្រមូលទិញផលិតផល ដឹកជញ្ជូន និងផ្គត់ផ្គង់ផលិតផលទាំងនោះនៅលើទីផ្សារ។ សហគ្រាសខ្នាតតូច និងមធ្យមទាំងនេះធម្មតាជាអាជីវកម្មលក្ខណៈគ្រួសារខ្នាតតូចដែលមានបុគ្គលិកតិចតួច ឬពុំមាន ចំណូល និងលទ្ធភាពទទួលបានប្រាក់ចំណេញនៅកម្រិតទាប។ ដើម្បីរៀបចំប្រព័ន្ធទីផ្សារប្រកបដោយការប្រកួតប្រជែង និងខ្សែច្រវាក់តម្លៃដ៏មានប្រសិទ្ធភាពមួយ គឺមចាំបាច់អាជីវកម្មទាំងនេះត្រូវមានការរីកលូតលាស់ ដោយផ្តល់ផលិតផល និងសេវាកម្មកាន់តែប្រសើរក្នុងវិស័យ ប៉ុន្តែអាជីវកម្មជាច្រើនពុំទាន់អាចរីកចម្រើនបានដោយសារពួកគេខ្វះដើមទុន និងជំនាញគ្រប់គ្រងអាជីវកម្មនៅមានកម្រិត។

ឧទាហរណ៍៖ ក្នុងតំបន់គោលដៅ១របស់គម្រោងឈេន មានការបង្កើនផ្ទៃដីដាំបន្លែដែលអាចទទួលបានអត្ថប្រយោជន៍ពីការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធតំណក់ទឹក។ អ្នកផ្តល់សេវាធាតុចូលកសិកម្មជាសហគ្រិនអាចចាប់ផ្តើមលក់ធាតុចូលនានាដែលជាតម្រូវការនៅក្នុងតំបន់ ដើម្បីកសិករអាចស្វែងរកបានយ៉ាងងាយស្រួល (ដោយមិនចាំបាច់ធ្វើដំណើរទៅកាន់ទីរួមខេត្ត) និងតម្លើងប្រព័ន្ធតំណក់ទឹកបានយ៉ាងលឿន ដែលទាំងនេះបានបង្ហាញនូវភាពប្រសើរឡើងដូចជាគុណភាព ប្រភេទ ពូជ និងទិន្នផលបន្លែរបស់ពួកគេ។ សម្រាប់ម្ចាស់អាជីវកម្មជាអ្នកផ្គត់ផ្គង់ធាតុចូល ការស្តុកទុក និងលក់ឧបករណ៍ប្រព័ន្ធស្រោចស្រព បានបង្ហាញនូវការវិនិយោគដ៏ច្រើន ប៉ុន្តែមិនមានភាពច្បាស់លាស់ថាតើវាជាការរៀបចំអាជីវកម្មមួយល្អឬយ៉ាងណា។ គាត់ប្រហែលមានតម្រូវការកម្ចីធនាគារដើម្បីធ្វើការវិនិយោគ ប៉ុន្តែគាត់ពុំមានរបាយការណ៍បង្ហាញនូវការវិភាគសេដ្ឋកិច្ចលើអាជីវកម្មរបស់គាត់ និងមិនបានដឹងពីរបៀបសរសេរផែនការអាជីវកម្ម ដែលអាចជំរុញទឹកចិត្តមន្ត្រីផ្តល់កម្ចីរបស់ធនាគារ។ ក្នុងស្ថានភាពបែបនេះ ជាធម្មតាអ្នកផ្គត់ផ្គង់ធាតុចូលកសិកម្មអាចទទួលបរាជ័យក្នុងការលក់ធាតុចូលទាំងនោះដល់កសិករក្នុងតំបន់។

អ្វីទៅដែលរំពឹងថានឹងសម្រេចបាន ?

គម្រោងឈេនបានរៀបចំកម្មវិធីពង្រឹងជំនាញគ្រប់គ្រងអាជីវកម្មរបស់អាជីវករ និងអ្នកលក់ធាតុចូលកសិកម្ម ក្នុងគោលបំណងដើម្បីផ្សារភ្ជាប់កាន់តែមានភាពប្រសើរ នៃផលិតផល និងសេវាកម្មរបស់ពួកគេដល់ក្រុមកសិករផលិតហើយអាចឱ្យកសិករផលិតបន្លែបានកាន់តែច្រើន។ យើងសង្ឃឹមថាកម្មវិធីសិក្សាដែលបង្កើតឡើងដោយគម្រោងឈេន នឹងរួមចំណែកធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងយ៉ាងឆាប់រហ័សនៃចំណេះដឹង និងជំនាញអាជីវកម្មរបស់សហគ្រិនខ្នាតតូចដែលមានស្រាប់ និងប្រែក្លាយជាសេវាកម្មផ្សព្វផ្សាយដែលមាននិរន្តរភាពដល់សហគមន៍។ គម្រោងមានបំណងជួយសហគ្រិនក្នុងតំបន់ (និង កសិករ) ក្នុងការឈានទៅរកការរីកចម្រើនប្រកបដោយនិរន្តរភាព។

អ្វីទៅជាដំណោះស្រាយ/យុទ្ធសាស្ត្រ ?

ការពន្លឿនអាជីវកម្មជនបទបានអនុវត្តតាមរយៈអន្តរាគមន៍ជាច្រើន រួមមានសិក្ខាសាលាបណ្តុះបណ្តាល ការបង្វឹកមួយទល់មួយ និងការធ្វើទស្សនកិច្ចបន្តតាមដាន។ ក្នុងអំឡុងពេលការបណ្តុះបណ្តាល អាជីវករបន្លែ និងអ្នកចែកចាយធាតុចូលកសិកម្មត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យធ្វើការពិភាក្សាជាក្រុម និងចែករំលែកបទពិសោធន៍សម្រាប់ការរៀនសូត្រទៅវិញទៅមក។ ប្រធានបទចំនួន៨ខាងក្រោមគឺត្រូវបានគ្របដណ្តប់ និងផ្តល់ជូនក្នុងសិក្ខាសាលាជាមួយនឹងប្រធានបទ១ក្នុង១មេរៀន៖

១. ការកំណត់គោលដៅ និងរបាយការណ៍អាជីវកម្ម
២. គំរូអាជីវកម្មខេនវ៉ាស និងការរៀបចំផែនការសកម្មភាព
៣. ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុផ្ទាល់ខ្លួន (គ្រួសារ)
៤. ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុអាជីវកម្ម
៥. ការរៀបចំផែនការយុទ្ធសាស្ត្រទីផ្សារ
៦. ការគ្រប់គ្រងពេលវេលា
៧. ជំនាញភាពជាអ្នកដឹកនាំ
៨. ការគ្រប់គ្រងបុគ្គលិក

ការបន្តតាមដាន និងការបង្វឹកមួយទល់មួយ ឬពីចម្ងាយ បន្ទាប់ពីវគ្គនីមួយៗ គឺត្រូវបានរៀបចំដើម្បីពង្រឹងការយល់ដឹងរបស់អ្នកចូលរួមរៀន និងដើម្បីជឿជាក់ថាពួកគេអាចអនុវត្តបាននូវអ្វីដែលពួកគេបានរៀន។

លទ្ធផល៖

វិធីសាស្ត្រពន្លឿនអាជីវកម្មជនបទ ត្រូវបានបញ្ចូលជាមួយអន្តរាគមន៍របស់គម្រោងឈេនដទៃទៀត បានផលិតចេញជាលទ្ធផលដ៏អស្ចារ្យនៅក្នុងបណ្តាខេត្តគោលដៅ៖

- អាជីវកម្មខ្នាតតូចចំនួន៣៦ បានឆ្លងកាត់កម្មវិធីពន្លឿនអាជីវកម្មជនបទ។
- បន្ទាប់ពីចូលរួមកម្មវិធីពន្លឿនអាជីវកម្មជនបទ អាជីវករបន្លែ និងអ្នកលក់ធាតុចូលកសិកម្ម បានបង្ហាញសញ្ញានៃការផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបទ ដោយពួកគេបានចាប់ផ្តើមគិតពីគោលដៅអាជីវកម្មរយៈពេលវែង និងការគ្រប់គ្រងកិច្ចការអាជីវកម្មរបស់ពួកគេប្រកបដោយវិជ្ជាជីវៈ។
- អាជីវកម្មខ្នាតតូចចំនួន៣០ ត្រូវបានគាំទ្រតាមរយៈការផ្សារភ្ជាប់ទីផ្សារ និងការគាំទ្រអភិវឌ្ឍន៍អាជីវកម្ម (ការបណ្តុះបណ្តាល និងការបង្ហាត់បង្ហាញ)។
- បុគ្គលិកចំនួន៤១នាក់មកពីស្ថាប័នក្នុងតំបន់ (ដូចជាមន្ទីរកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ មន្ទីរកិច្ចការនារី និងអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលក្នុងតំបន់) បានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលផ្នែកអាជីវកម្ម និងបច្ចេកទេសតាមរយៈកម្មវិធីពន្លឿនអាជីវកម្មជនបទ។

បទពិសោធន៍ជាមួយគម្រោងឈេន

អ្នកលក់ធាតុចូលកសិកម្ម

លោកស្រី បេង ប៊ុនស៊ី មានអាយុ៥០ឆ្នាំ រស់នៅក្នុងភូមិឆ្នុក ម្លូ ឃុំរបៀប ស្រុករវៀង នៃខេត្តព្រះវិហារ។ គាត់ជាស្ត្រីម៉េម៉ាយ ដូច្នេះការដាំដុះបន្លែជាមុខរបរតែ១គត់សម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់ជីវភាពគ្រួសារ។ ក្នុងនាមជាកសិករខ្នាតតូច ចំណូលរបស់លោកស្រីគឺនៅទាបណាស់។ ក្នុងឆ្នាំ២០១៩ គាត់បានចុះឈ្មោះចូលក្នុងកម្មវិធីភ្ញាស់គំនិតអាជីវកម្មកសិករគំរូ ដើម្បីរៀនសូត្រពីគំនិតអាជីវកម្ម និងបច្ចេកទេសនៃការដាំដុះបន្លែព្រមទាំងការធ្វើពាណិជ្ជកម្ម។ ការបណ្តុះបណ្តាលតម្រូវឱ្យគាត់ចាប់ផ្តើមអាជីវកម្មនៅពេលបន្ទាប់ពីបានចូលរួមរៀនក្នុងកម្មវិធីចប់សព្វគ្រប់ ប៉ុន្តែដំបូងគាត់មានការស្ទាក់ស្ទើរ។ ទីបញ្ចប់គាត់បានចាប់ផ្តើមអាជីវកម្មខ្នាតតូច១ជាអ្នក់លក់ធាតុចូលកសិកម្ម និងបានសាងសង់តូប១នៅមុខផ្ទះរបស់គាត់។

« នាងខ្ញុំមិនបានយល់ដឹងពីរបៀប និងអ្វីដែលត្រូវលក់នោះទេ ប៉ុន្តែខ្ញុំចង់បានលំហូរសាច់ប្រាក់វិជ្ជមានដោយមិនមានការខាតបង់ »។

លោកស្រីបានចូលរួមក្នុងកម្មវិធីពន្លឿនអាជីវកម្មជនបទ ដើម្បីរៀនសូត្រពីអាជីវកម្មឱ្យបានច្រើន ហើយឆាប់ៗក្រោយមក គាត់កត់សម្គាល់ឃើញថាការលក់ និងចំណូលរបស់គាត់បានកើនឡើង។

អ្នកផលិតបន្លែ

លោកស្រីវ៉ាន់ គីមហៀង គឺជាម្ចាស់តូបមួយក្នុងផ្សារកំពង់ប្រណាក់ នៃខេត្តព្រះវិហារ។ គាត់បានចាប់ផ្តើមអាជីវកម្មលក់បន្លែដាំដោយកសិករក្នុងស្រុកនេះរយៈពេល២ឆ្នាំមកហើយ។ គាត់បានរៀបរាប់ថា " តាមរយៈអ្វីដែលខ្ញុំបានរៀនក្នុងកម្មវិធីពន្លឿនល្បឿនអាជីវកម្ម (RBA) ខ្ញុំអាចទាក់ទាញអ្នកហូបជាច្រើនតាមរយៈការកសាងទំនុកចិត្ត និងទំនាក់ទំនងល្អជាមួយពួកគេ។

« កាលពីមុនចូលរួមកម្មវិធីនេះ ខ្ញុំមិនចេះពីការធ្វើផែនការអាជីវកម្ម និងការគ្រប់គ្រងលំហូរសាច់ប្រាក់ឡើយ។ ប៉ុន្តែពេលនេះ ខ្ញុំអាចធ្វើផែនការជាប្រចាំ និងគ្រប់គ្រងលំហូរសាច់ប្រាក់បានប្រសើរជាងមុន »។

កសិកគម្រូ

លោកស្រី ហាន ជឿន គឺជាអ្នកលក់ដូរបន្លែម្នាក់ ក្នុងស្រុករវាង ខេត្តព្រះវិហារ។ ក្រោយពីបានក្លាយជាកសិករគម្រូឈេន គេបានអញ្ជើញគាត់អោយចូលរួមកម្មវិធីពន្លឿនអាជីវកម្ម (RBA)។

« ក្រោយពេលដែលចូលរួមកម្មវិធីនេះហើយ ខ្ញុំបានរៀននូវជំនាញអាជីវកម្ម និងទីផ្សារជាច្រើន។ ជំនាញទាំងអស់នោះគឺពិតជាថ្មីណាស់សំរាប់ខ្ញុំ ដូច្នេះហើយពេលរៀនវាដំបូងពិបាកខ្លាំងណាស់។ ប៉ុន្តែពេលនេះខ្ញុំអាចឃើញលទ្ធផលហើយ។ ខ្ញុំបានប្រើប្រាស់នូវជំនាញជាច្រើនដែលបានរៀនពីកម្មវិធីនេះ ក្នុងអាជីវកម្មខ្ញុំជាពិសេសគឺការគ្រប់គ្រងសាច់ប្រាក់ ហើយបច្ចុបន្នប្រាក់ចំនូលខ្ញុំនិងគ្រួសារកើនឡើង »។

អាជីវករជីកំប៉ុស

លោកស្រី ហាន ជឿន គឺជាអ្នកលក់ដូរបន្លែម្នាក់ ក្នុងស្រុករវាង ខេត្តព្រះវិហារ។ ក្រោយពីបានក្លាយជាកសិករគម្រូឈេន គេបានអញ្ជើញគាត់អោយចូលរួមកម្មវិធីពន្លឿនអាជីវកម្ម (RBA)។

« គ្រួសាររបស់ខ្ញុំ និងខ្ញុំជាកសិករ។ យើងមិនចេះពីរបៀបបើកអាជីវកម្ម ធ្វើទីផ្សារ ឬក៏ពង្រីកអាជីវកម្មបែបពាណិជ្ជកម្ម ដូច្នេះប្រាក់ចំនូលប្រចាំខែរបស់ខ្ញុំពីការធ្វើកសិកម្ម គឺត្រឹមតែ៤០ម៉ឺនរៀលប៉ុន្នោះ។ តាមរយៈកម្មវិធីពន្លឿនអាជីវកម្ម RBA ខ្ញុំមានទំនុកចិត្តក្នុងការបង្កើតក្នុងការបង្កើតអាជីវកម្មជីកំប៉ុស និងពង្រីកផលិតកម្មដំណាំ។ ចាប់តាំងពីពេលនោះមក ប្រាក់ចំនូលរបស់ខ្ញុំបានកើនឡើងជាងពីរដង »។

អ្នកសម្របសម្រួលទីផ្សារប្រចាំខេត្ត

លោក ស្រី សុខជា មានស្រុកកំណើតនៅស្រុករមាសហែក ខេត្តស្វាយរៀង និងបានផ្លាស់ប្តូរទីលំនៅមកខេត្តឧត្តរមានជ័យក្នុងឆ្នាំ២០១៧ ដោយទទួលបានការងារជាអ្នកសម្របសម្រួលទីផ្សារប្រចាំខេត្ត (PMF) សម្រាប់គម្រោងឈេន។ គាត់បានចូលរួមក្នុងសកម្មភាពជាច្រើន រួមមាន៖ សម្របសម្រួលអាជីវកម្មទៅអាជីវកម្ម បង្វឹកកសិករពីការរៀបចំផែនការអាជីវកម្ម និងសម្របសម្រួលការរៀបចំសហវិនិយោគ។ អំឡុងពេលបទពិសោធន៍៥ឆ្នាំរបស់គាត់ លោក សុខជា មានចំណាប់អារម្មណ៍យ៉ាងខ្លាំងលើកម្មវិធីពន្លឿនអាជីវកម្មជនបទ ពីព្រោះគាត់មានឱកាសរៀនសូត្រពីអ្នកជំនាញអាជីវកម្ម។ ប្រធានបទដែលគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍បំផុតគឺ « ការរៀបចំទីផ្សារចម្រុះ» ដែលបង្រៀនគាត់ពីដំណើរការរៀបចំយុទ្ធសាស្រ្តសមស្របដើម្បីសម្រេចបាននូវគោលដៅអាជីវកម្ម។ គាត់បានយល់ឃើញថាដើមទុនចាប់ផ្តើមអាជីវកម្ម និងមានទីតាំងគឺមិនទាន់គ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ដំណើរការអាជីវកម្មនោះទេ ដោយអ្នកធ្វើអាជីវកម្មក៏ត្រូវការចាំបាច់នូវផែនការលម្អិត និងការកំណត់គោលដៅឱ្យច្បាស់លាស់។ តាមរយៈកម្មវិធីពន្លឿនអាជីវកម្មជនបទ គាត់បានយល់ដឹងស៊ីជម្រៅពី ផលិតផល ទីកន្លែង តម្លៃ និងការផ្សព្វផ្សារលក់ គឺជាសមាសធាតុរៀបចំទីផ្សារដ៏មានសារៈសំខាន់ ហើយធាតុទាំងនោះចាំបាច់ត្រូវការរៀបចំផែនការយ៉ាងប្រុងប្រយ័ត្នដើម្បីឱ្យអាជីវកម្មទទួលបានជោគជ័យ។ គាត់បានអនុវត្តនូវចំណេះដឹងដែលទទួលបានពីកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល លើអាជីវកម្មចិញ្ចឹមសត្វផ្ទាល់ខ្លួនរបស់គាត់។ គាត់បានលើកឡើងថា « បច្ចុប្បន្នខ្ញុំមានទំនុកចិត្តជាងមុន និងមានផែនការវិនិយោគបន្ថែមទៀតក្នុងអាជីវកម្មរបស់ខ្ញុំ ពីព្រោះខ្ញុំមានគោលដៅ និងយុទ្ធសាស្រ្តច្បាស់លាស់ដើម្បីសម្រេចវាឱ្យបាន »។

« ខ្ញុំនឹងរៀបចំផែនការអាជីវកម្មរួមមាន៖ សកម្មភាពផ្សព្វផ្សាយ ការកំណត់តម្លៃសមរម្យ និងស្វែងរកទីតាំងប្រសើរបំផុតសម្រាប់ដំណើរការអាជីវកម្មរបស់ខ្ញុំ »។

៤. ជំហាននៃការពន្លឿនអាជីវកម្មជនបទ

តារាងខាងក្រោមសង្ខេបពីវិធីសាស្ត្រពន្លឿនអាជីវកម្មជនបទ (RBA) ទាំងប្រាំជំហានរបស់គម្រោង ឈេន រួមមានគោលបំណង និងលទ្ធផលនៃជំហាននីមួយៗ៖

	ជំហានវិធីសាស្ត្រ	គោលបំណង	លទ្ធផល
1	កំណត់អត្តសញ្ញាណអ្នកចូលរួមសក្តានុពលក្នុងកម្មវិធី **RBA**	• ស្វែងយល់ថាតើមានម្ចាស់អាជីវកម្មខ្នាតតូចចំនួនប៉ុន្មាននាក់មានចំណាប់អារម្មណ៍លើកម្មវិធី RBA	• ចំនួនអ្នកជំនួញដែលចាប់អារម្មណ៍A
2	ការវាយតម្លៃតម្រូវការបណ្តុះបណ្តាល	• កំណត់តម្រូវការចាំបាច់សម្រាប់ការបណ្តុះបណ្តាល ឧ. ចំណេះដឹង និងជំនាញដែលចាំបាច់ដើម្បីចាប់ផ្តើម និងពង្រឹងអាជីវកម្មកសិកម្ម • ធ្វើអាទិភាពជ្រើសរើសប្រធានបទចាំបាច់ៗ ដោយផ្តោតសំខាន់លើតម្រូវការរបស់អ្នកជំនួញនៅជនបទសម្រាប់អាជីវកម្មរបស់ពួកគេ	• កម្មវិធីនៃវគ្គសិក្សាដែលសាកសមទៅនឹងសមត្ថភាព និងតម្រូវការរបស់ម្ចាស់អាជីវកម្មដែលមានចំណាប់អារម្មណ៍
3	កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍អាជីវកម្ម	• កម្មវិធីបង្កើនចំណេះដឹង និងជំនាញដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការគ្រប់គ្រងអាជីវកម្ម	• ចំណេះដឹងអាជីវកម្មរបស់អ្នកចូលរួមបានកើនឡើង
4	តាមដាន និងបង្ហាត់បង្ហាញ	• ពង្រឹងការយល់ដឹងបន្ថែមដល់អ្នកដែលបានបញ្ចប់ការរៀនសូត្រ RBA បន្ទាប់ពីកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល • ពិនិត្យ និងបន្តគាំទ្រអ្នកដែលបានបញ្ចប់ការរៀនសូត្រម្នាក់ៗ	• ដំណើរការអនុវត្តអាជីវកម្មអ្នកជំនួញម្នាក់ៗមានភាពប្រសើរឡើង
5	សហវិនិយោគ	• ផ្តល់ជូនអ្នកបានបញ្ចប់ការរៀនសូត្រនូវមធ្យោបាយហិរញ្ញវត្ថុ កាត់បន្ថយហានិភ័យនៃការវិនិយោគសម្រាប់ការពង្រីកអាជីវកម្ម • ផ្សារភ្ជាប់ពួកគេទៅនឹងឱកាសទទួលបានហិរញ្ញប្បទានដែលអាចជួយពួកគេឱ្យរីកចម្រើនបន្ថែមទៀត	• ការគាំទ្រផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ និងសម្ភារៈការវិនិយោគអាជីវកម្ម និងការរីកលូតលាស់

៥. សេចក្តីណែនាំជាជំហានៗ

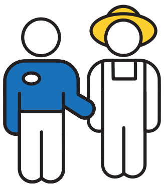

៥.១ ការកំណត់អត្តសញ្ញាណអ្នកចូលរួមសក្តានុពលក្នុងកម្មវិធី RBA

គោលដៅនៃកម្មវិធី RBA គឺបង្កើនចំណេះដឹងអ្នកជំនួញខ្នាតតូច ដើម្បីឱ្យពួកគេអាចពង្រីកអាជីវកម្ម ជំរុញដំណើរការអនុវត្តន៍ និងទទួលចំណូលកាន់តែប្រសើរ។ ភាពជោគជ័យគឺអាស្រ័យលើចំណាប់អារម្មណ៍ និងសមត្ថភាពរបស់អ្នកធ្វើអាជីវកម្មក្នុងការនាំមកនូវលទ្ធផលដែលខ្លួនប៉ងប្រាថ្នា។

នៅចំណុចចាប់ផ្តើម គម្រោងត្រូវតែធ្វើការកំណត់ថាតើអាជីវកម្មខ្នាតតូចចំនួនប៉ុន្មានដែលចាប់អារម្មណ៍លើកម្មវិធី និងមានគុណសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការចូលរួម។ តម្រូវការអប្បបរមា សម្រាប់ការចូលរួមគឺមានអាជីវកម្មផ្ទាល់ខ្លួន (ក្នុងករណីគម្រោងឈេន គឺអាជីវកម្មដែលពាក់ព័ន្ធនឹងសាកវប្បកម្ម) ចេះអាន និងសរសេរ ព្រមទាំងប្តេជ្ញាចិត្តចូលរួមក្នុងកម្មវិធីពីដើមដល់ចប់។

ខាងក្រោមគឺជាជំហានសម្រាប់កំណត់អត្តសញ្ញាណអ្នកចូលរួមសក្តានុពល៖

- ទទួលបានបញ្ជីឈ្មោះម្ចាស់អាជីវកម្មកសិកម្មពីភាគីពាក់ព័ន្ធ/ដៃគូ ដូចជាអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន ក្រសួងពាណិជ្ជកម្ម និងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ។ ប្រសិនបើវិធីនេះមិនអាចរកបាន អ្នកអាចអនុវត្តការសិក្សាដើម្បីធ្វើការកំណត់ចំនួន SMEs ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងអាជីវកម្មកសិកម្ម កំពុងប្រតិបត្តិការក្នុងតំបន់ និងទីតាំងរបស់ពួកគេ។
- ចុះសង្កេតមើលផ្ទះ និងទីតាំងរបស់អ្នកធ្វើអាជីវកម្មហើយពន្យល់ពីគោលបំណងនៃកម្មវិធី RBA ក្នុងការជំរុញដំណើរការអាជីកម្ម និងបង្កើនប្រាក់ចំណេញ ដោយការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវជំនាញគ្រប់គ្រងអាជីវកម្ម តាមរយៈការអភិវឌ្ឍផ្ទាល់ខ្លួនឯង និងការបណ្តុះបណ្តាលនៅលើប្រធានបទផ្សេងៗគ្នា ការបង្ហាត់បង្ហាញដោយអ្នកជំនាញ និងការចែករំលែកបទពិសោធន៍ជាមួយអ្នកធ្វើអាជីវកម្មដទៃទៀត។ អំឡុងពេលនៃការពន្យល់ សូមធ្វើការផ្តោតលើប្រតិកម្ម ជាពិសេសលើប្រធានបទដែលពួកគេមានចំណាប់អារម្មណ៍ខ្លាំង និងសូមសួរថាតើអ្វីដែលត្រូវការចាំបាច់សម្រាប់ពង្រឹងអាជីវកម្មរបស់ពួកគេ។
- ពិតជាមានសារៈសំខាន់ណាស់ដែលបេក្ខភាពយល់ដឹងច្បាស់ពីគោលដៅ និងអត្ថប្រយោជន៍នៃកម្មវិធី RBA រយៈពេលនៃវគ្គបណ្តុះបណ្តាល និងពេលវេលាដែលពួកគេត្រូវលះបង់សម្រាប់ការរៀនសូត្រ។ នៅពេលអ្នកប្រាកដថាពួកគេបានយល់ដឹងច្បាស់ពីកម្មវិធី សូមសួរ ថាតើពួកគេមានបំណងចង់ចូលរួមដែរឬទេ។
- ចំពោះអ្នកដែលមានចំណាប់អារម្មណ៍ ហើយមានលក្ខណៈសម្បត្តិត្រូវនឹងតម្រូវការ អាចចុះឈ្មោះសម្រាប់កម្មវិធីភ្លាមៗបាន។ ម្យ៉ាងទៀត កសិករគំរូដែលបានចូលរួមក្នុងកម្មវិធីភ្ញាស់គំនិតអាជីវកម្ម ហើយបានចាប់ផ្តើមអាជីវកម្មរបស់ពួកគេគឺមានលក្ខណៈសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការចូលរួម។

ចំណុចគន្លឹះ

លើកទឹកចិត្តម្ចាស់អាជីវកម្មជាស្ត្រីអោយចូលរួម។ ដោយសារស្ត្រីភាគច្រើនមានទំនួលខុសត្រូវផ្សេងទៀតក្នុងសកម្មភាពគ្រួសារបន្ថែមពីលើការងារអាជីវកម្មដែលពួកគាត់មាន ត្រូវប្រាកដថាការបណ្តុះបណ្តាលគឺត្រូវបានរៀបចំនៅទីកន្លែង និងពេលវេលាដែលបង្ករលក្ខណៈងាយស្រួលដល់ស្ត្រី។ ចំពោះក្រុមដែលមានតែស្ត្រីប្រហែលអាចលើកទឹកចិត្តពួកគេឱ្យចែករំលែកនិងរៀនសូត្របន្ថែមដោយសេរី។ សូមប្រាកដថាបុគ្គលិករបស់អ្នកបានរួមបញ្ចូលគ្រូបណ្តុះបណ្តាលជាស្ត្រីផងដែរ។

៥.២ ការវាយតម្លៃតម្រូវការបណ្តុះបណ្តាល

ការវាយតម្លៃតម្រូវការបណ្តុះបណ្តាល (TNA) បង្ហាញនូវគម្លាតចំណេះដឹងរបស់បុគ្គល ដូច្នេះពួកគេអាចត្រូវបានដោះស្រាយតាមរយៈកម្មវិធីវគ្គបណ្តុះបណ្តាលមួយសមស្រប។ TNA ជាធម្មតាគួរតែធ្វើឡើងមុនពេលរៀបចំប្រធានបទដែលជាជម្រើសអាទិភាព។ TNA អាចត្រូវបានអនុវត្តលើបុគ្គលម្នាក់។ ឬតាមរយៈការពិភាក្សាជាក្រុម ដែលមានគោលបំណងដើម្បីកំណត់កម្រិតចំណេះដឹង ជំនាញ និងសមត្ថភាពដែលមានស្រាប់របស់អ្នកចូលរួម និងកំណត់ប្រធានបទបណ្តុះបណ្តាលដែលពាក់ព័ន្ធសំខាន់បំផុត។ សម្រាប់ TNA គឺមានសារៈសំខាន់ក្នុងការសម្រេចថាតើមានប្រធានបទអ្វីខ្លះដែលមានអត្ថប្រយោជន៍ដល់សហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យមដែលមានទិសដៅផ្តោតលើកសិកម្ម។

ខាងក្រោមគឺជាជំហានសម្រាប់កំណត់អត្តសញ្ញាណអ្នកចូលរួមសក្តានុពល៖

- អនុវត្តការសម្ភាសន៍១ទល់១ ជាមួយកសិករគំរូដែលបានចូលរួមក្នុងកម្មវិធីភ្ញាស់គំនិតអាជីវកម្ម និងអ្នកជំនួញខ្នាតតូចនានាដែលមានចំណាប់អារម្មណ៍លើកម្មវិធី។ ស្នើសុំព័ត៌មានផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ពួកគេ និងសួរពីប្រវត្តិចំណេះដឹងរបស់ពួកគេ បន្ទាប់មកអនុញ្ញាតឱ្យពួកគេពណ៌នាពីទិដ្ឋភាពនៃអាជីវកម្មដែលពួកគេកំពុងធ្វើប្រតិបត្តិការ។ ធ្វើការពិភាក្សាលើចំណេះដឹង និងជំនាញអ្វីខ្លះដែលអាចជួយធ្វើឱ្យអាជីវកម្មរបស់ពួកគេកាន់តែរីកចម្រើន។ (សូមមើលឧបសម្ព័ន្ធ១សម្រាប់ឧទាហរណ៍ពីរបៀបរៀបចំព័ត៌មាន TNA)។
- ធ្វើតេស្តលើចំណេះដឹងដែលពាក់ព័ន្ធនឹងអាជីវកម្មរបស់ពួកគេដោយសួរសំណួរងាយៗដូចជា៖ (១) តើអ្នកគ្រប់គ្រងអាជីវកម្មរបស់អ្នកដោយរបៀបណា? (២) តើអ្នករកចំណូលបានប៉ុន្មានពីអាជីវកម្មនោះ? (៣) តើអ្នកមានធ្វើការកត់ត្រាចំណូលចំណាយលើអាជីវកម្មរបស់អ្នកដែរឬទេ? (៤) តើអ្នកមានធ្វើផែនការអាជីវកម្មដែរឬទេ? ប្រសិនមិនមាន តើអ្នកដឹងពីរបៀបធ្វើផែនការអាជីវកម្មនោះឬទេ?
- ពិនិត្យលើការឆ្លើយតបរបស់អ្នកចូលរួម សូមកត់សម្គាល់នូវអ្វីដែលពួកគេមានជំនាញនិងអ្វីដែលពួកគេមិនសូវមានទំនុកចិត្ត បន្ទាប់មកកែសម្រួលកម្មវិធីសិក្សាដោយផ្អែកលើតម្រូវការរបស់ពួកគេ។

- រៀបចំបញ្ជីប្រធានបទដែលបានជ្រើសរើស និងមេរៀន សម្រាប់កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាល។ម្យ៉ាងទៀតគួរដាក់បញ្ចូលវិធីសាស្ត្របង្រៀន សម្ភារៈដែលមានតម្រូវការ សកម្មភាពរៀនសូត្រជាមួយគ្នាផ្អែកលើទ្រឹស្តីការរៀនសូត្ររបស់មនុស្សពេញវ័យ (ឧ. ការរៀនផ្អែកលើបទពិសោធន៍ដែលមានស្រាប់)។
- ប្រសិនបើអ្នកមិនសូវមានបទពិសោធន៍ជាមួយការរៀបចំកម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍អាជីវកម្ម អ្នកអាចជួលទីប្រឹក្សាដែលមានជំនាញ ឬអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលដើម្បីជួយរៀបចំ។
- គម្រោងឈេនបានកំណត់យកប្រធានបទដូចខាងក្រោមផ្អែកលើ TNA ៖
  - ការកំណត់គោលដៅ និងរបាយការណ៍ចក្ខុវិស័យអាជីវកម្ម (៣មេរៀន)
  - គំរូអាជីវកម្មខេនវ៉ាស និងហិរញ្ញវត្ថុផ្ទាល់ខ្លួន/គ្រួសារ (៦មេរៀន)
  - ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រទីផ្សារ (៥មេរៀន)
  - ជំនាញភាពជាអ្នកដឹកនាំ (៤មេរៀន)
  - ការគ្រប់គ្រងបុគ្គលិក (៣មេរៀន)

BUSINESS MODEL CANVAS

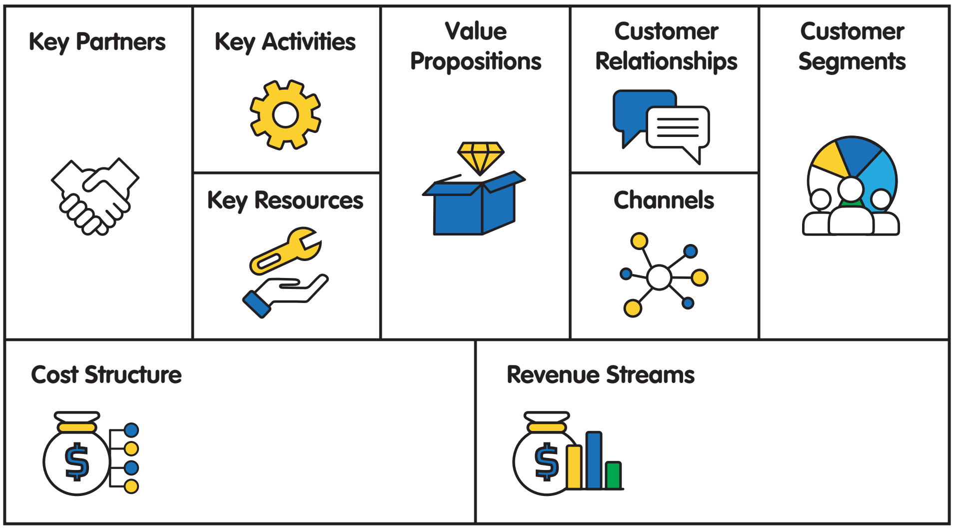

- ព្រមព្រៀងលើប្រធានបទដែលបានជ្រើសរើស ជាមួយអ្នកចូលរួមកម្មវិធី RBA ។ ធ្វើការពិភាក្សាថាតើសហគ្រាសខ្នាតតូច និងមធ្យម អាចចំណាយពេលវេលាបានប៉ុណ្ណាក្នុងវគ្គបណ្តុះបណ្តាល និងថាតើពេលវេលាណាដែលសមរម្យសម្រាប់អ្នកចូលរួម។
- នៅពេលប្រធានបទត្រូវបានព្រមព្រៀង សូមចាប់ផ្តើមរៀបចំសម្ភារៈបង្ហាញលម្អិត កំណត់រយៈពេលវគ្គបណ្តុះបណ្តាល រៀបចំគោលការណ៍ណែនាំ និងឯកសារចែករំលែកផ្ទាល់ ឬអាចទាញយកបានតាមរយៈអ៊ីនធឺណែត។

កំណត់ចំណាំ៖

ប្រសិនបើអ្នកចូលរួមមួយចំនួនបានឆ្លងកាត់បញ្ចប់កម្មវិធីភ្ញាស់គំនិតអាជីវកម្មកសិករគំរូ គ្រូបណ្តុះបណ្តាលគួរតែរៀបចំវគ្គបណ្តុះបណ្តាលរំលឹកសម្រាប់ពួកគេ។ ដោយសារកម្មវិធីសិក្សាភ្ញាស់គំនិតអាជីវកម្ម គឺត្រូវបានរៀបចំសម្រាប់អ្នកចាប់ផ្តើមអាជីវកម្មដំបូង ហើយប្រធានបទមួយចំនួនអាចមិនសូវពាក់ព័ន្ធជាមួយនឹងកម្មវិធី RBA ដូច្នេះប្រធានបទចាំបាច់នានាប្រហែលជាអាចត្រូវបញ្ចូលបន្ថែម។។

[1] គម្រោងឈេនបានចុះកុងត្រាជាមួយ She-Investment ជាអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលដែលមានជំនាញក្នុងការបណ្តុះបណ្តាលសហគ្រិនភាពសម្រាប់ស្ត្រី។ ជាធម្មតាការបណ្តុះបណ្តាលរបស់គេគឺផ្តោតលើអាជីវកម្មនៅទីក្រុង ប៉ុន្តែគម្រោងទាំងពីរបានធ្វើការរួមគ្នារៀបចំកម្មវិធីសិក្សាតាមតម្រូវការ ដែលសាកសមនឹងអាជីវកម្មកសិកម្មនៅតំបន់ជនបទ។

ចំណុចគន្លឹះ

១. ម្ចាស់អាជីវកម្មជាធម្មតារវល់ច្រើនក្នុងដំណើរការរកស៊ី ដូច្នេះពេលវេលារបស់ពួកគេគឺមានកម្រិត។ អ្នកគួរតែរៀបចំឱ្យមានចន្លោះពេលនៃការបណ្តុះបណ្តាល រយៈពេលនៃប្រធានបទនីមួយៗនិងទីតាំងត្រូវផ្អែកលើពេលវេលារបស់អ្នកចូលរួមភាគច្រើន។

២. អ្នកធ្វើអាជីវកម្មរៀនសូត្រភាគច្រើនពីបទពិសោធន៍របស់អ្នកដទៃ ដូច្នេះត្រូវបម្រុងពេលវេលាសម្រាប់អ្នកចូលរួមចែករំលែកបទពិសោធន៍របស់ពួកគេ និងសម្របសម្រួលការចែករំលែកនេះក្នុងក្រុមតូចៗ។

៣. ថវិកាចំណាយសម្រាប់ការបណ្តុះបណ្តាល ជាធម្មតាសិក្ខាកាមចំណាយដើម្បីចូលរួម។ ពិភាក្សាជាមួយអ្នកចូលរួមសក្តានុពលថាតើចំណាយប៉ុន្មានដែលអ្នកអាចលៃលករួមចំណែកទៅលើការចំណាយទាំងមូល។ ដោយមើលឃើញពីគុណតម្លៃនៃវគ្គបណ្តុះបណ្តាល សិក្ខាកាមអាចចូលរួមចំណែកថ្លៃចំណាយបានខ្លះតែក្នុងចំនួនតិចតួច។ វិធីនេះមិនមែនជារឿងសាមញ្ញសម្រាប់សកម្មភាពរបស់អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលនោះទេ ប៉ុន្តែវាជំរុញលទ្ធផលបណ្តុះបណ្តាល និងការឱ្យតម្លៃរបស់អ្នកចូលរួមលើកម្មវិធីនេះ។

៥.៣ កម្មវិធីអភិវឌ្ឍន៍អាជីវកម្ម

នៅពេលអ្នកបានរៀបចំកម្មវិធីសិក្សារួចហើយ អ្នកអាចបង្កើតកម្មវិធីសិក្សាដែលនៅសេសសល់។ គួរតែមានភាពបត់បែនដើម្បីប្រធាន បទចាំបាច់ផ្សេងទៀតប្រហែលជាអាចត្រូវបញ្ចូលបន្ថែមតាមតម្រូវការ។ ថ្នាក់រៀនគួរតែមានភាពសកម្ម និងមានការកំសាន្ត។

គម្រោងឈេនសូមណែនាំនូវជំហានដូចខាងក្រោម៖

១. រៀបចំកាលវិភាគ និងកិច្ចតែងការបង្រៀនសម្រាប់វគ្គនីមួយៗ។ ចែកកាលវិភាគដល់អ្នកចូលរួមទាំងអស់តាមរយៈទំព័រប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសង្គម ឬកម្មវិធីផ្ញើសារ (ឧ. តេឡេក្រាម)។

២. ជូនព័ត៌មានដល់សហគ្រាសខ្នាតតូច មធ្យមនូវកាលបរិច្ឆេទ ពេលវេលា និងរបៀបវារៈនៃវគ្គសិក្សានីមួយៗ។ បញ្ចូលប្រធានបទបណ្តុះបណ្តាលជាវគ្គៗងាយគ្រប់គ្រងត្រឹមរយៈពេល២ទៅ៣ម៉ោង ឬកន្លះថ្ងៃគឺគ្រប់គ្រាន់ ដោយផ្អែកលើពេលវេលាណាដែលសមរម្យសម្រាប់អ្នកចូលរួម។ (សូមមើលឧបសម្ព័ន្ធ២សម្រាប់គំរូរៀបចំផែនការបណ្តុះបណ្តាល)។

៣. រៀបចំធ្វើតេស្តមុន និងក្រោយវគ្គបណ្តុះបណ្តាលនីមួយៗផ្អែកលើមាតិកា ប្រសិនអ្នកគិតថានឹងមានពេលគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការរៀបចំវា។ ប្រសិនមិនមានពេល សូមប្រើប្រាស់សំណួររំលឹកឡើងវិញងាយៗនៅចុងបញ្ចប់វគ្គនីមួយៗ។

៤. នៅចុងបញ្ចប់នៃការបណ្តុះបណ្តាល សូមស្នើទៅអ្នកចូលរួមនីមួយៗឱ្យប្តេជ្ញាព្យាយាមនូវជំនាញថ្មីៗចំនួន១ទៅ៣ជំនាញដែលពួកគេបានរៀនក្នុងកម្មវិធីដូចជា ការកត់ត្រាចំណូលចំណាយ និងការរៀបចំផែនការអាជីវកម្ម។ សូមឱ្យពួកគេដឹងថាក្រុមរបស់ពួកគេនឹងត្រលប់មកជុំគ្នាម្តងទៀតដើម្បីតាមដាន និងពិភាក្សាលើជំនាញដែលបានសាកល្បង។

៥. នៅផ្នែកសន្និដ្ឋាននៃកម្មវិធី អ្នកចូលរួមដែលបានបញ្ចប់វគ្គបណ្តុះបណ្តាលពេញលេញទទួលបានវិញ្ញាបនប័ត្រ

៦. រៀបចំកាលវិភាគបន្តតាមដាន និងវាយតម្លៃការអនុវត្តដោយអ្នកចូលរួម។ (សូមមើលក្នុងសៀវភៅមគ្គុទេសក៍ភ្ញាស់គំនិតអាជីវកម្មកសិករ គំរូសម្រាប់គោលការណ៍ណែនាំនៃការបណ្តុះបណ្តាល)។

ផ្អែកលើបទពិសោធន៍ និងលទ្ធផលនៃប្រធានបទនានាខាងក្រោមគឺមានសារៈសំខាន់សម្រាប់កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលអាជីវកម្មខ្នាតតូច៖

ប្រធានបទ	មេរៀន	បណ្តាញយូធ្យូប
ការកំណត់គោលដៅ និងរបាយការណ៍ចក្ខុវិស័យអាជីវកម្ម	ជំនាញក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហា	មិនមាន
	គោលដៅឆ្លាតវៃ	មិនមាន
	របាយការណ៍ចក្ខុវិស័យអាជីវកម្ម	មិនមាន
គំរូអាជីវកម្មខេនវ៉ាស និងហិរញ្ញវត្ថុផ្ទាល់ខ្លួន/គ្រួសារ	ការស្រាវជ្រាវទីផ្សារ	មិនមាន
	គុណតម្លៃផលិតផល	https://www.youtube.com/watch?v=MUegXkq8t_g
	គំរូអាជីវកម្មខេនវ៉ាស	មិនមាន
	ការគ្រប់គ្រងការចំណាយផ្ទាល់ខ្លួន/គ្រួសារ	មិនមាន
	គោលដៅសន្សំ	មិនមាន
	ការរៀបចំផែនការថវិកាផ្ទាល់ខ្លួន	មិនមាន
ការរៀបចំទីផ្សារចម្រុះ	ការរៀបចំទីផ្សារចម្រុះ – ផលិតផល	https://www.youtube.com/watch?v=HH29NctYcus
	ការរៀបចំទីផ្សារចម្រុះ – ទីកន្លែង	https://www.youtube.com/watch?v=1LCYndv9dM4
	ការរៀបចំទីផ្សារចម្រុះ – តម្លៃ	https://www.youtube.com/watch?v=nvDpwIYo_dM
	ការរៀបចំទីផ្សារចម្រុះ – ការផ្សព្វផ្សាយ	https://www.youtube.com/watch?v=e_pd96dXTA0
	ការរៀបចំទីផ្សារចម្រុះ – ផែនការសកម្មភាព	https://www.youtube.com/watch?v=gWE7l61v8io
ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុអាជីវកម្ម	គោលការណ៍គ្រឹះនៃការកត់ត្រាចំណូលចំណាយ	មិនមាន
	ចំណូល និងប្រាក់ចំណេញ	មិនមាន
	ចំណាយលើការបើកប្រាកខែឱ្យខ្លួនឯង	មិនមាន
	លំហូរសាច់ប្រាក់ និងប្រាក់ចំណេញ	មិនមាន
	ផែនការរៀបចំថវិកាអាជីវកម្ម	មិនមាន
ជំនាញភាពជាអ្នកដឹកនាំ	សកម្ម និងប្រតិកម្ម	មិនមាន
	ការគ្រប់គ្រងពេលវេលា	មិនមាន
	ការផ្ទេរការងារ	មិនមាន
	ជំនាញបង្កើតបណ្តាញទំនាក់ទំនង	មិនមាន
ការគ្រប់គ្រងបុគ្គលិក	តម្លៃផ្ទាល់ខ្លួន	មិនមាន
	ការជួលបុគ្គលិក និងការរក្សាបុគ្គលិក	មិនមាន
	វប្បធម៌ធ្វើការងារជាក្រុម	មិនមាន

ចំណុចគន្លឹះ

១. សូមមានគំនិតច្នៃប្រឌិត និងធ្វើឱ្យថ្នាក់រៀនមើលទៅគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍ដោយវិធីសាស្រ្ត ប្រមូលផ្តុំរឿងរ៉ាវខ្លីៗ ពីអ្នកចូលរួម ការដើរតួសម្តែង មានលំហាត់ និងការពិភាក្សាក្រុម។

២. នៅពេលចាប់ផ្តើមនៃប្រធានបទថ្មី សូមសួរទៅអ្នកចូលរួមតើពួកគេបានរៀនអ្វីខ្លះពីប្រធានបទមុន និងសួរថាតើពួកគេមានបានអនុវត្តនូវអ្វីដែលពួកគេបានរៀនហើយឬនៅ ហើយវាបានជួយអ្វីខ្លះដល់អាជីវកម្មរបស់ពួកគេ។ ប្រសិនបើពួកគេមិនទាន់បានអនុវត្តទេ សូមសួរពួកគេថាតើមានកត្តារាំងអ្វីកើតឡើងឬពួកគេត្រូវការអ្វីបន្ថែមទៀត។

៥.៤ ការតាមដាន និងការបង្ហាត់បង្ហាញ

ការតាមដានគឺមានសារៈសំខាន់បន្ទាប់ពីបញ្ចប់វគ្គបណ្តុះបណ្តាលដើម្បីផ្តល់ជូនសិក្ខាកាមនូវការគាំទ្រ និងការអភិវឌ្ឍជំនាញបន្ថែម។ ជា ធម្មតា សិក្ខាកាមត្រូវការជំនួយនៅពេលពួកគេចាប់ផ្តើមអនុវត្តនូវអ្វីដែលបានរៀនទៅលើអាជីវកម្មរបស់ពួកគេ។ ការតាមដានអាចធ្វើ បានតាមរយៈការបង្វឹក១ទល់១ និងការចុះពិនិត្យមើលដល់ទីកន្លែង។

ការបង្វឹក១ទល់១ អ្នកជំនាញអាជីវកម្មណែនាំកសិករដោយសួរសំណួរអំពីបញ្ហាប្រឈមលើអាជីវកម្ម អ្វីដែលពួកគេគិតថាគួរធ្វើ (ការឆ្លុះបញ្ចាំងខ្លួនឯង) ដើម្បីយកឈ្នះបញ្ហានីមួយៗ និងពេលវេលាសមស្របក្នុងការធ្វើវា។ អ្នកជំនាញក៏អាចផ្តល់ការប្រឹក្សាយោបល់លើវិធី ឬរបៀបធ្វើឱ្យអាជីវកម្មកាន់តែប្រសើរឡើង។ ការបង្ហាត់បង្ហាញនេះអាចរៀបចំឡើងតាមរយៈទូរស័ព្ទ ឬក្នុងអំឡុងពេលចុះពិនិត្យមើលដល់ទីកន្លែង។

ការពិនិត្យតាមដានដល់ទីកន្លែងគឺតម្រូវឱ្យមានក្រុមការងារគម្រោងចុះមើលទីតាំងប្រកបអាជីវកម្មនៃអ្នកចូលរួម ដោយពិនិត្យមើលលើដំណើរការអនុវត្តអាជីវកម្ម និងការពង្រឹងជំនាញថ្មីៗរបស់ពួកគេ។ គម្រោងឈេនសូមស្នើឱ្យរៀបចំដំណើរទស្សនៈកិច្ចសិក្សាផ្លាស់ប្តូរបទពិសោធន៍ក្នុងចំណោមសិក្ខាកាមដែលបានចូលរួមក្នុងវគ្គ RBA ដែលពួកគេអាចសិក្សាស្វែងយល់លើអាជីវកម្មរបស់អ្នកដទៃ និងផ្តល់យោបល់កែលម្អទៅកាន់ម្ចាស់អាជីវកម្មនីមួយៗ។

ចំណុចគន្លឹះ

១. អ្នកជំនាញអាជីវកម្មគួរតែធ្វើការតាមដានបង្វឹកបន្ថែម១ទល់១។ អ្នកជំនាញគួរបង្កើតទំនាក់ទំនងប្រកបដោយការទុកចិត្តដោយសួរនូវសំណួរបើកងាយៗ ដែលបំផុសសហគ្រិនឱ្យមានការឆ្លុះបញ្ចាំង និងផ្តល់ចម្លើយដោយចេញពីការគិតរបស់គេផ្ទាល់។ អ្នកជំនាញអាចធ្វើការសង្កេតថាតើអាជីវកម្មនោះមានដំណើរការយ៉ាងណា ហើយផ្តល់យោបល់កែលម្អពីការគ្រប់គ្រងអាជីវកម្ម រួមទាំងការគ្រប់គ្រងបុគ្គលិក ការកត់ត្រាចំណូលចំណាយ ការដាក់តាំងបង្ហាញ និងលក់ផលិតផល ការធ្វើទីផ្សារ ប្រតិកម្មពីអតិថិជន និងការគាំទ្រការលក់បន្តបន្ទាប់។

២. អំឡុងពេលចុះពិនិត្យដល់ទីកន្លែង សូមអនុវត្តជាលក្ខណៈការកំសាន្តដើម្បីពិសោធន៍ការរីកចម្រើន និងការផ្លាស់ប្តូរគំនិតយោបល់។ ឧទាហរណ៍៖ បុគ្គលិកគម្រោងម្នាក់អាចដើរតួជាអតិថិជនដែលមានតម្រូវការផលិតផល ឬសេវាកម្មណាមួយ ក្នុងគោលបំណងសង្កេតមើលប្រតិកម្មរបស់ម្ចាស់អាជីវកម្មនោះ។

៥.៥ សហវិនិយោគ

សហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យមនៅតាមទីជនបទជាច្រើននៅតែអាចរីកលូតលាស់គួរឱ្យកត់សម្គាល់ ប៉ុន្តែជារឿយៗត្រូវបានរារាំងដោយកង្វះដើមទុន។ ជំហានដំបូងគឺការវិភាគតម្រូវការវិនិយោគជាមួយម្ចាស់អាជីវកម្មនិងរៀបចំផែនការអាជីវកម្មសាមញ្ញមួយដោយផ្អែកលើគំរូអាជីវកម្មខេនវ៉ាស។ ការវិភាគលើកម្រិតនៃបំណុលដែលមានស្រាប់ ចំណូល និងប្រាក់ចំណេញសក្តានុពល ព្រមទាំងការវិនិយោគដែលមានតម្រូវការ ដែលអាចផ្តល់រូបភាពច្បាស់លាស់ថាតើការវិនិយោគមួយនេះគឺជាគំនិតល្អឬអត់។ អ្នកមិនចាំបាច់ធ្វើការគណនាអត្រាចំណេញត្រឡប់មកវិញ និងការវិភាគសេដ្ឋកិច្ចស្មុគស្មាញពេកទេ។ ការព្យាករណ៍លំហូរសាច់ប្រាក់សាមញ្ញ និងការគណនាចំណូលងាយៗ គឺអាចផ្តល់គំនិតថាតើអាជីវកម្មនោះអាចរីកចម្រើនបានប៉ុណ្ណា និងថាតើចាំបាច់ត្រូវស្វែងរកប្រាក់កម្ចីដទៃទៀតបន្ថែមដែរឬទេ។

សម្រាប់ធនាគារ និងស្ថាប័នមីក្រូហិរញ្ញវត្ថុជាច្រើន អាជីវកម្មខ្នាតតូចនៅជនបទគឺជាការវិនិយោគដែលប្រឈមហានិភ័យ ពីព្រោះជាធម្មតាពួកគេច្រើនតែមិនមានឯកសារកត់ត្រាអំពីដំណើរការអាជីវកម្ម ឬដោយសារតែពួកគេមានបំណងលក់ផលិតផលថ្មីៗ (ដូចជា អណ្តូងសុលឡាស្រោចស្រព) ឬធ្វើប្រតិបត្តិការក្នុងតំបន់ថ្មីៗដែលជាកន្លែងមានការពិបាកក្នុងការព្យាករណ៍ទំហំនៃការលក់។ ក្នុងករណីបែបនេះ គម្រោងអាចកាត់បន្ថយហានិភ័យ និងអាចជំរុញការលូតលាស់អាជីវកម្មតាមរយៈការរៀបចំសហវិនិយោគ។ សហវិនិយោគអាចត្រូវបានរៀបចំតាមវិធីផ្សេងៗគ្នា ប៉ុន្តែចំនួនទឹកប្រាក់គួរតែសមនឹងការវិនិយោគ និងសមត្ថភាពរបស់ម្ចាស់អាជីវកម្មក្នុងការចំណាយទូទាត់។

ករណីសហវិនិយោគ៖

គម្រោងឈេនបានធ្វើការវិភាគទីផ្សារសម្រាប់ផ្ទះសំណាញ់ដែលប្រើប្រាស់លើផលិតកម្មបន្លែ។ កសិករជាច្រើនមានចំណាប់អារម្មណ៍ប៉ុន្តែផ្ទះសំណាញ់ភាគច្រើនមានតម្លៃអប្បបរមាគឺ ៦ ០០០ដុល្លារអាមេរិក ដែលកសិករមិនអាចលៃលកទិញបាន។ ផ្ទះសំណាញ់តូចជាងនេះ នៅក្នុងតំបន់គឺជាជម្រើសដ៏ល្អ ពីព្រោះជាធម្មតាមានតម្លៃតិចជាង (ចន្លោះ១ ៥០០ ទៅ ២ ០០០ ដុល្លារ)។ គម្រោងឈេនបានគាំទ្រអាជីវកម្មខ្នាតតូចចំនួន២ជាមួយការរៀបចំសហវិនិយោគក្នុងការតម្លើងផ្ទះសំណាញ់។ គម្រោងបានផ្តល់ជូន១/៣ នៃការចំណាយលើការតម្លើងផ្ទះសំណាញ់នីមួយៗ ចំណែកចំនួនដែលនៅសល់គឺត្រូវចំណាយដោយប្រាក់សន្សំ ឬកម្ចី។ វិធីនេះអាចជួយដល់សហគ្រិនដើម្បីពង្រីកអាជីវកម្មរបស់ពួកគេដោយមិនចាំបាច់រង់ចាំលំហូរសាច់ប្រាក់ដែលមានកំណើនពីអាជីវកម្មទេ។

ករណីមួយទៀតគឺចំពោះម្ចាស់អាជីវកម្មលក់ធាតុចូលកសិកម្ម ដែលមានបំណងពង្រីកហាងរបស់គាត់។ ផែនការពង្រីកអាជីវកម្មងាយៗគឺត្រូវបានបង្ហាញទៅធនាគារ ARDB ។ គម្រោងឈេនបានផ្តល់ហិរញ្ញប្បទាន៥០%នៃការប្រាក់សម្រាប់៦ខែដំបូងដើម្បីឱ្យសហគ្រិនអាចខ្ចីប្រាក់បាន។ វិធីបែបនេះអាចជួយធនាគារក្នុងការប្រឈមហានិភ័យទាប ព្រមទាំងមានឆន្ទៈក្នុងផ្តល់ប្រាក់កម្ចី។ ម្ចាស់អាជីវកម្មមានអារម្មណ៍ថាបានកាត់បន្ថយគំនាបពីការបង់ការប្រាក់ភ្លាមៗ និងពេញចិត្តនូវរយៈពេលអនុគ្រោះនេះ ខណៈដែលលំហូរសាច់ប្រាក់ពីការពង្រីកអាជីវកម្មនៅមានកម្រិតទាប។

៥. សេចក្តីណែនាំជាជំហាន។

កម្មវិធីពន្លឿនអាជីវកម្មជនបទ ជួយគាំទ្រម្ចាស់អាជីវកម្មខ្នាតតូចនៅតាមតំបន់ជនបទដើម្បីពង្រីក និងជំរុញអាជីវកម្មរបស់ពួកគេ។ កម្មវិធីនេះត្រូវបានរៀបចំឡើងជាពិសេសសម្រាប់ម្ចាស់អាជីវកម្មខ្នាតតូច ឬសហគ្រិនថ្មីៗ ដែលចំណេះដឹងអាជីវកម្មរបស់ពួកគេនៅមានកម្រិត។ ម្ចាស់អាជីវកម្មជាស្ត្រីជាច្រើនបានឱ្យតម្លៃចំពោះយន្តការនៃការគាំទ្រនេះ ជាពិសេសពួកគេចូលចិត្តគិតពីគុណតម្លៃ និងតួនាទីរបស់ពួកគេនៅក្នុងការធ្វើទីផ្សារតាមរយៈគំរូអាជីវកម្មខេនវ៉ាស (គោលគំនិតអាជីវកម្មនៃការវិភាគតដ្ឋ៩ជុំ)។ កម្មវិធីគាំទ្រអាជីវកម្មនៅកម្រិតចាប់ផ្តើមដំបូងគឺតាមរយៈការបណ្តុះបណ្តាល ការតាមដានបង្វឹកបន្ថែម និងជម្រើសសហវិនិយោគ។ ការបណ្តុះបណ្តាលរួមមានប្រធានបទជាច្រើនតាមវគ្គ ដែលត្រូវបានរៀបចំឡើងដើម្បីបញ្ចូល/បញ្ជ្រាបចំណេះដឹង និងជំនាញដល់អ្នកចូលរួម ខណៈដែលផែនការសហវិនិយោគបានលើកទឹកចិត្តសហគ្រិនខ្នាតតូចគិតឱ្យបានធំជាងនេះ និងហ៊ានប្រថុយប្រថានធ្វើការវិនិយោគដើម្បីភាពរីកចម្រើន។ ទីបញ្ចប់ អ្នកចូលរួមក្នុងកម្មវិធី RBA មានឱកាសក្នុងការផ្សារភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងអាជីវកម្ម និងរៀនសូត្រពីសហគ្រិនខ្នាតដូចដទៃទៀត។

សម្រាប់ព័ត៌មានជាច្រើនលើដំណាក់កាលនីមួយៗរបស់គម្រោងឈេន រួមមានឯកសារណែនាំ (ជាភាសាខ្មែរ) ទៅលើបច្ចេកវិទ្យាជាក់លាក់ និងបច្ចេកទេសសាកវប្បកម្ម សូមចូលមើលគេហទំព័រ (https://elibrary.maff.gov.kh)។

ច្បាប់ចម្លងឌីជីថលនៃឯកសារទាំងនេះ អាចទាញយកបានពីគេហទំព័រ (https://elibrary.maff.gov.kh)។

ឧបសម្ព័ន្ធ១

គោលការណ៍វាយតម្លៃតម្រូវការបណ្តុះបណ្តាល

តារាងទី១៖ ព័ត៌មានស្តីពីអ្នកចូលរួមកម្មវិធីពន្លឿនអាជីវកម្មជនបទសក្តានុពល

ព័ត៌មានប្រវត្តិម្ចាស់អាជីវកម្មខ្នាតតូចដែលមានចំណាប់អារម្មណ៍លើកម្មវិធី RBA

ល	ឈ្មោះ	ភេទ	ទូរស័ព្ទ	អាសយដ្ឋាន	ប្រភេទ អាជីវកម្ម	ឆ្នាំធ្វើ អាជីវកម្ម	ម្ចាស់	តួនាទី	ជំនាញត្រូវការ	បញ្ហាប្រឈម
1	ក	ប	097-xxx-xxxx	ស្ទឹងត្រែង	អ្នកលក់ធាតុចូលកសិកម្ម	6	បាទ	គ្រប់គ្រង	គ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុលក់/ទីផ្សារ	គ្រប់គ្រងចំណូលចំណាយ
2	ខ	ស	088-xxx-xxxx	ស្ទឹងត្រែង	អ្នកលក់ធាតុចូលកសិកម្ម	5	បាទ	គ្រប់គ្រង	គ្រប់គ្រងស្តុក និងបុគ្គលិក	គ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ និងបុគ្គលិក
3	គ	ស	088-xxx-xxxx	ក្រចេះ	អ្នកលក់ធាតុចូលកសិកម្ម	21	បាទ	លក់	គ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ និងទីផ្សារ	ការពង្រីកអាជីវកម្ម
4	ឃ	ប	097-xxx-xxxx	ព្រះវិហារ	អាជីវករ	3	បាទ	ប្រមូលទិញបន្លែ	កែច្នៃបន្លែ ផលិតកម្មផ្សិត	ពេលខ្លះខ្វះបន្លែ ពេលខ្លះជន់
5	ង	ប	088-xxx-xxxx	ព្រះវិហារ	អាជីវករ	4	បាទ	ប្រមូលទិញបន្លែ	លក់	ការលក់ទាប (ថោកពេក លក់បានតិច)
6	ច	ស	097-xxx-xxxx	ឧត្តរមានជ័យ	អាជីវករ	5	បាទ	ប្រមូលទិញបន្លែ	គ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុ	ការលក់ទាប បន្លែច្រើនពេក

តារាងទី២៖ ការដាក់ពិន្ទុ TNA

តារាងខាងក្រោមគឺជាគំរូការដាក់ពិន្ទុ TNA ដែលបំពេញដោយអ្នកចូលរួមក្នុងកម្មវិធី RBA ក្រោមការសម្របសម្រួលដោយគម្រោងឈេន។ អ្នកចូលរួមត្រូវបានស្នើឱ្យធ្វើការវាយតម្លៃចំណេះដឹងរបស់ពួកគេលើប្រធានបទនៃកម្មវិធីសិក្សានីមួយៗ។

ល.រ	ប្រធានបទ	លេខកូដ	មេរៀន	អ្នកចូលរួម ក	អ្នកចូលរួម ខ	អ្នកចូលរួម គ	អ្នកចូលរួម ឃ	អ្នកចូលរួម ង	អ្នកចូលរួម ច	មធ្យមភាគ	Ave. IR	Ave. Tr
1	ការកំណត់គោលដៅនិងរបាយការណ៍ចក្ខុវិស័យអាជីវកម្ម	1.1	ជំនាញក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហា	3	2	2	3	1	2	2.2	2.3	2.0
		1.2	គោលដៅឆ្លាតវៃ	4	2	1	2	2	2	2.2	2.3	2.0
		1.3	របាយការណ៍ចក្ខុវិស័យអាជីវកម្ម	3	1	2	2	3	2	2.2	2.0	2.3
2	គំរូអាជីវកម្មខេនវ៉ាស និងហិរញ្ញវត្ថុផ្ទាល់ខ្លួន/គ្រួសារ	2.1	ការស្រាវជ្រាវទីផ្សារ	3	2	1	2	1	2	1.8	2.0	1.7
		2.2	គុណតម្លៃផលិតផល	2	2	3	2	1	2	2.0	2.3	1.7
		2.3	គំរូអាជីវកម្មខេនវ៉ាស	1	1	2	1	1	2	1.4	1.5	1.3
		2.4	ការគ្រប់គ្រងការចំណាយផ្ទាល់ខ្លួន/គ្រួសារ	2	2	1	4	1	2	2.0	1.7	2.3
		2.5	គោលដៅសន្សំ	1	3	2	4	1	2	2.2	2.0	2.3
		2.6	ការរៀបចំផែនការថវិកាផ្ទាល់ខ្លួន	1	1	2	2	1	2	1.5	1.3	1.7
3	ការរៀបចំយុទ្ធសាស្ត្រទីផ្សារ											
		3.1	ការវិភាគ SWOT	1	1	2	2	1	2	1.5	1.3	1.7
		3.2	ការវិភាគដៃគូប្រកួតប្រជែង	2	2	1	2	1	3	1.8	1.7	2.0
		3.3	ការកំណត់គោលដៅទីផ្សារ	2	2	2	2	1	2	1.8	2.0	1.7
		3.4	ការផ្សព្វផ្សាយលក់ផលិតផល	3	2	2	2	1	2	2.0	2.3	1.7
		3.5	ការរៀបចំថវិកាទីផ្សារ	2	1	2	2	1	2	1.7	1.7	1.7
4	ការគ្របគ្រងហិរញ្ញវត្ថុអាជីវកម្ម											
		4.1	គោលការណ៍គ្រឹះនៃការកត់ត្រាចំណូលចំណាយ	1	2	1	2	1	2	1.5	1.3	1.7
		4.2	ចំណូល និង ប្រាក់ចំណេញ	1	1	2	2	1	2	1.5	1.3	1.7
		4.3	ចំណាយលើការបើកប្រាកខែឱ្យខ្លួនឯង	1	1	1	2	1	2	1.3	1.0	1.7
		4.4	លំហូរសាច់ប្រាក់ និង ប្រាក់ចំណេញ	1	2	2	2	1	2	1.7	1.7	1.7
		4.5	ផែនការរៀបចំថវិកាអាជីវកម្ម	1	1	2	2	1	2	1.5	1.3	1.7

5	ជំនាញភាពជាអ្នកដឹកនាំ										
		5.1	សកម្ម និងប្រតិកម្ម	1	2	2	2	1	2	1.7	1.7	1.7
		5.2	ការគ្រប់គ្រងពេលវេលា	1	2	2	2	1	3	1.8	1.7	2.0
		5.3	ការផ្ទេរការងារ	2	2	3	2	1	3	2.2	2.3	2.0
		5.4	ជំនាញបង្កើតបណ្ដាញទំនាក់ទំនង	2	2	3	2	1	3	2.2	2.3	2.0
6	ការគ្រប់គ្រងបុគ្គលិក										
		6.1	តម្លៃផ្ទាល់ខ្លួន	2	2	1	2	1	2	1.7	1.7	1.7
		6.2	ការជួលបុគ្គលិក និងការរក្សាបុគ្គលិក	1	3	1	2	1	2	1.7	1.7	1.7
		6.3	វប្បធ៌មធ្វើការងារជាក្រុម	1	1	2	2	1	3	1.7	1.3	2.0

ការដាក់ពិន្ទុ៖

1 = មិនមានចំណេះដឹង/ជំនាញ

2 = ចំណេះដឹង/ជំនាញតិចតួច ប៉ុន្តែទាមទារការអភិវឌ្ឍបន្ថែម

3 = ចំណេះដឹង/ជំនាញខ្លះៗ ប៉ុន្តែទាមទារការពង្រឹង

4 = ការបង្ហាញចំណេះដឹង/ជំនាញល្អ ទាមទារការអភិវឌ្ឍតិចតួច

5 = ចំណេះដឹង/ជំនាញគ្រប់គ្រាន់ មិនចាំបាច់ ឬទាមទារការអភិវឌ្ឍតិចតួចបំផុត

តារាងទី២៖ ការដាក់ពិន្ទុ TNA

ល.រ	ប្រធានបទ/ជំហាន	រយៈពេល	វិធីសាស្ត្រ	ធនធាន
	ការបណ្តុះបណ្តាល RBA ទី១	**១ម៉ោង៣០នាទី**		
1.	**ការណែនាំ ទីផ្សារចម្រុះ**	៥០នាទី		
1.1	ការណែនាំ ទីផ្សារចម្រុះ	១០នាទី	• អ្នកចូលរួមធ្វើការជាគូ ពិភាក្សាអ្វីទៅជាទីផ្សារ ហើយហេតុអ្វីបានជាវាមានសារៈសំខាន់ និងបង្ហាញទៅក្នុងថ្នាក់ • អ្នកសម្របសម្រួលស្តាប់ និងផ្តល់មតិកែលម្អ	មិនមាន
1.2	ការណែនាំ ទីផ្សារចម្រុះ	៤០នាទី	• អ្នកសម្របសម្រួលបែងចែកអ្នកចូលរួមជា២ក្រុមដើម្បីធ្វើការលើអាជីវកម្មបើកហាងកាហ្វេ (ការពុះបំណែកអតិថិជនជា២ផ្សេងគ្នា) បំណែកអតិថិជន និងអាជីវកម្មត្រូវបានសរសេរលើក្រដាសផ្ទាំងធំ។ • ក្រុមនីមួយៗមានក្រដាសផ្ទាំងធំ និងហ្វឺតព៌ណប្រើប្រាស់ក្នុងការពិភាក្សា និងវិភាគលើផលិតផល ទីកន្លែង តម្លៃ និងការផ្សព្វផ្សាយលក់ផលិតផល ផ្អែកលើបំណែកអតិថិជនរបស់ពួកគេដោយគូរបំណែកអតិថិជននៅចំកណ្តាលក្រដាសផ្ទាំងធំ និងបន្ថែមចំណុចផ្សេងៗទៀត។ • ក្រុមនីមួយៗធ្វើការបង្ហាញអាជីវកម្មរបស់ពួកគេ • អ្នកសម្របសម្រួលសួរអ្នកចូលរួមនូវអ្វីដែលពួកគេបានរៀនពីសកម្មភាពនេះ ប្រាប់ពួកគេថានេះជាការរៀបចំទីផ្សារចម្រុះ និងសួរថាតើពួកគេយល់ដែរឬទេ បន្ទាប់មកស្តាប់ការឆ្លើយតបរបស់ពួកគេ និងផ្តល់មតិកែលម្អ។	ក្រដាសផ្ទាំងធំ (ការណែនាំអាជីវកម្មកាហ្វេ)
2.	**គោលដៅ នៃទីផ្សារចម្រុះ**	**៥៥នាទី**		
2.1	ការពិនិត្យមើលឡើងវិញនូវការពុះបំណែកអតិថិជន និងគុណតម្លៃផលិតផល	៥នាទី	អ្នកសម្របសម្រួលរំលឹកអ្នកចូលរួមថា ដើម្បីធ្វើទីផ្សារចម្រុះ ពួកគេចាំបាច់ត្រូវដឹងពីការពុះបំណែកអតិថិជន គុណតម្លៃផលិតផល និងគោលដៅនៃការធ្វើទីផ្សារ។ ពួកគេមានពេល៥នាទីដើម្បីគិតដោយប្រើប្រាស់កាតរបស់ពួកគេ។	មិនមាន
2.2	ការណែនាំ គោលដៅធ្វើទីផ្សារ	២០នាទី	• អ្នកសម្របសម្រួលសួរ « ហេតុអ្វីបានជាយើងត្រូវធ្វើទីផ្សារ?» ស្តាប់ចម្លើយ និងបន្តសួរ « តើធ្វើម្តេចទើបដឹងថាការធ្វើទីផ្សាររបស់យើងទទួលបានជោគជ័យ?» • អ្នកសម្របសម្រួលពន្យល់ចំណុចអ្វីខ្លះដែលចាំបាច់សម្រាប់កំណត់គោលដៅដែលជាសូចនាករវាស់វែងភាពជោគជ័យ និងផ្តល់ឧទាហរណ៍នៃការរៀបចំគោលដៅសម្រាប់ « ហាងកាហ្វេ៣៦៩» និងសួរថាតើគោលដៅទាំងនេះ ឆ្លាតវៃហើយឬនៅ។	ក្រដាសផ្ទាំងធំ (ការរៀបចំគោលដៅសម្រាប់ហាងកាហ្វេ៣៦៩
2.3	ការកំណត់គោលដៅធ្វើទីផ្សារ	២០នាទី	• អ្នកចូលរួមមានពេល១០នាទីក្នុងការគិតពីគោលដៅ២នៃការធ្វើទីផ្សារសម្រាប់១២ខែបន្ទាប់។ • ពួកគេធ្វើការជាគូ សម្ភាសន៍គ្នាទៅវិញទៅមក (៥នាទីម្នាក់) ដោយប្រើប្រាស់សំណួរនាំមុខនៅលើក្រដាសផ្ទាំងធំ។	ក្រដាសផ្ទាំងធំ (សំណួរនាំមុខ)
	សម្រាក	១០នាទី	អាហារសម្រន់	

3.	**ការវិភាគផលិតផល**	**៣៥នាទី**		
	ល្បែងថាមពល	៥នាទី	អ្នកសម្របសម្រួលលេងល្បែងកំសាន្តជាមួយអ្នកចូលរួម។	
3.1	ការណែនាំការវិភាគផលិតផល	១០នាទី	អ្នកសម្របសម្រួលសួរអ្នកចូលរួមឱ្យឆ្លើយទៅនឹងសំណួរ « តើយើងគិតគូរអ្វីខ្លះក្នុងការវិភាគផលិតផល ? » ស្តាប់ និងផ្តល់មតិកែលម្អ។	មិនមាន
3.2	ការវិភាគផលិតផល	២០នាទី	អ្នកសម្របសម្រួលចែកក្រដាសកិច្ចការ ពីការវិភាគផលិតផល ពន្យល់ និងអនុញ្ញាតឱ្យអ្នកទាំងអស់គ្នាធ្វើការងារនេះរយៈពេល១៥នាទី បន្ទាប់មកស្នើអ្នកចូលរួមម្នាក់ឱ្យចែករំលែកការងាររបស់គាត់ដែលបានធ្វើ។	ចែក (សន្លឹកកិច្ចការ ការវិភាគផលិតផល)
4.	**ការវិភាគទីកន្លែង**	៤៥នាទី		
4.1	ការណែនាំការវិភាគទីកន្លែង	១៥នាទី	អ្នកសម្របសម្រួលស្នើអ្នកចូលរួមឱ្យឆ្លើយតបទៅនឹងសំណួរ « តើយើងគិតគូរអ្វីខ្លះក្នុងការវិភាគទីកន្លែង ? » ស្តាប់ និងផ្តល់មតិកែលម្អ។	មិនមាន
4.2	ការវិភាគទីកន្លែង	២០នាទី	អ្នកសម្របសម្រួលចែកក្រដាសកិច្ចការ ពីការវិភាគទីកន្លែង ពន្យល់ និងអនុញ្ញាតឱ្យអ្នកទាំងអស់គ្នាធ្វើការងារនេះរយៈពេល១៥នាទី បន្ទាប់មកស្នើអ្នកចូលរួមម្នាក់ឱ្យចែករំលែកការងាររបស់គាត់ដែលបានធ្វើ។	ចែក (សន្លឹកកិច្ចការ ការវិភាគទីកន្លែង)
5.	**តាមដានការកត់ត្រាចំណូលចំណាយ**	30 នាទី		
5.1	ការណែនាំ	១០នាទី	អ្នកសម្របសម្រួលសួរថាតើមាននរណាខ្លះបានកត់ត្រាទៀងទាត់ ដោយសួរទៅអ្នកស្ម័គ្រចិត្ត២នាក់ឱ្យឆ្លើយទៅនឹងសំណួរ តើការកត់ត្រាចំណូលចំណាយបានជួយអ្នកអ្វីខ្លះ ? អ្នកសម្របសម្រួលអនុញ្ញាតឱ្យពួកគេចែករំលែកបទពិសោធន៍ និងរំលឹកពួកគេពីសារៈសំខាន់នៃការកត់ត្រាចំណូលចំណាយ។	មិនមាន
5.2	ការពិភាក្សាក្រុម	១៥នាទី	អ្នកសម្របសម្រួលបែងចែកអ្នកចូលរួមជា២ក្រុមដែលមានគ្នា៣នាក់ និងអោយពួកគេពិភាក្សានូវអ្វីដែលពួកគេចូលចិត្តពីការកត់ត្រានេះ ថាតើមានអ្វីដែលពួកគេចង់កែប្រែឬទេ អ្វីជាកត្តារារាំងមិនឱ្យពួកគេបានកត់ត្រាទៀងទាត់ ហើយថាតើពួកគេគួរធ្វើដូចម្តេចដើម្បីប្តេជ្ញាក្នុងការកត់ត្រាឱ្យបានទៀងទាត់។	ក្រដាសផ្ទាំងធំ (សំណួរពិភាក្សា)
5.3	សង្ខេប និងសន្និដ្ឋាន	៥នាទី	អ្នកសម្របសម្រួលអនុញ្ញាតឱ្យអ្នកចូលរួមចែករំលែកគំនិតយោបល់ដែលពួកគេបានរៀនកន្លងមក។	មិនមាន

លរ	ប្រធានបទ/ជំហាន	រយៈពេល	វិធីសាស្ត្រ	ធនធាន
	ការបណ្ដុះបណ្ដាល RBAទី២	**៣ម៉ោង១០នាទី**		
	ការស្វាគមន៍	**១៥នាទី**		
	ការចែករំលែកចំណុចវិជ្ជមានមួយ	៥នាទី	អ្នកចូលរួមចំនួន២នាក់ (ស្ម័គ្រចិត្ត) ចែករំលែកមេរៀនដែលបានរៀនល្អៗម្នាក់១ ទាក់ទងនឹងអ្វីដែលបានកើតឡើងចំពោះរូបគេកាលពី២សប្ដាហ៍មុន	មិនមាន
	ការឆ្លុះបញ្ចាំងនូវអ្វីដែលបានរៀន	៥នាទី	អ្នកចូលរួម២ឬ៣នាក់ត្រូវបានចាត់តាំងឱ្យរៀបរាប់ឡើងវិញនូវប្រធានបទដែលពួកគេបានរៀនកាលពីសប្ដាហ៍មុន។	មិនមាន
	សរុប និងការណែនាំរបៀបវារៈ	៥នាទី	អ្នកសម្របសម្រួលរំលឹកចំណុចគោលៗដែលបានរៀនក្នុងវគ្គមុន	ក្រដាសផ្ទាំងធំ (របៀបវារៈ)
1	**ជំនាញបង្កើតបណ្ដាញទំនាក់ទំនង**	**១ម៉ោង៣០នាទី**		
1.1	ការណែនាំ ការបង្កើតបណ្ដាញទំនាក់ទំនង	២០នាទី	• អ្នកសម្របសម្រួលសួរ អ្វីទៅជាបណ្ដាញ? ហើយសរសេរចម្លើយចូល បន្ទាប់មកផ្ដល់មតិកែលម្អ (ឧទាហរណ៍) ពីប្រភេទផ្សេងៗនៃបណ្ដាញ។ • អ្នកសម្របសម្រួលសួរ អ្វីទៅជាការបង្កើតបណ្ដាញទំនាក់ទំនង? នរណាធ្លាប់បានធ្វើវាពីមុន? តើវាមានន័យយ៉ាងដូចម្ដេចសម្រាប់អ្នក ហើយសរសេរចម្លើយចូល បន្ទាប់មកផ្ដល់មតិកែលម្អ។ • អ្នកសម្របសម្រួលស្នើអ្នកចូលរួមឱ្យធ្វើការជាគូ និងពិភាក្សាប្រភេទផ្សេងៗគ្នានៃការបង្កើតបណ្ដាញទំនាក់ទំនង និងថាតើហេតុអ្វីបានជាវាមានសារៈសំខាន់សម្រាប់អាជីវកម្ម បន្ទាប់មកអនុញ្ញាតឱ្យពួកគេចែករំលែកនៅក្នុងថ្នាក់។	• ក្រដាសផ្ទាំងធំដើម្បីសរសេរ • រូបភាពឧទាហរណ៍នៃបណ្ដាញ
1.2	របៀបបង្កើតបណ្ដាញប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពសម្រាប់អាជីវកម្ម	៣០នាទី	• អ្នកសម្របសម្រួលស្នើអ្នកចូលរួមឱ្យរក្សាគូពិភាក្សាដដែល និងសម្ភាសន៍គ្នាទៅវិញទៅមករយៈពេល៥នាទីម្នាក់ដោយប្រើតារាងកិច្ចការសម្ភាសន៍ បន្ទាប់មកអនុញ្ញាតឱ្យពួកគេ២ឬ៣នាក់ចែករំលែកលទ្ធផលការសម្ភាសន៍ និងជួយគ្នាផ្ដល់មតិកែលម្អ។ • បន្ទាប់ពីការសម្ភាសន៍ អនុញ្ញាតឱ្យអ្នកចូលរួមរក្សានៅគូដដែល និងពិភាក្សា អ្វីជាចំណុចគន្លឹះក្នុងការបង្កើតបណ្ដាញប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពសម្រាប់អាជីវកម្ម? ហើយចែករំលែកលទ្ធផលពិភាក្សា។	• តារាងកិច្ចការសម្ភាសន៍ • ក្រដាសផ្ទាំងធំដើម្បីសរសេរសំណួរពិភាក្សា
		១០នាទី	អ្នកសម្របសម្រួលចែក « ចំណុចគន្លឹះសម្រាប់ការបង្កើតបណ្ដាញប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព » សួរអ្នកចូលរួម២ឬ៣សំណួរឱ្យឆ្លុះបញ្ចាំងលើចំណុចគន្លឹះមួយចំនួនដែលទាក់ទងនឹងបទពិសោធន៍របស់ពួកគេ។	ចែកឯកសារ « ចំណុចគន្លឹះសម្រាប់ការបង្កើតបណ្ដាញប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព »
1.3	ការរៀបចំផែនការបង្កើតបណ្ដាញរបស់អ្នក	២០នាទី	អ្នកសម្របសម្រួលស្នើអ្នកចូលរួមស្នើអ្នកចូលរួមឱ្យធ្វើការរៀងខ្លួនម្នាក់ៗដើម្បីរំលឹកគំរូអាជីវកម្មខេនវ៉ាស ដៃគូ និងសរសេរចូលមនុស្សថ្មីៗដែលគួរតែដាក់បញ្ចូលក្នុងបណ្ដាញរបស់ពួកគេ បន្ទាប់មកសួរទៅ២ឬ៣នាក់ឱ្យចែករំលែកនៅក្នុងថ្នាក់។	ចែកឯកសារ (តារាងកិច្ចការការបង្កើតបណ្ដាញសកម្ម)
1.4	បូកសរុប និងសន្និដ្ឋាន	១០នាទី	អ្នកសម្របសម្រួលសួរអ្នកចូលរួមថាតើពួកគេមានអារម្មណ៍បែបណាចំពោះប្រធានបទនេះ។	មិនមាន

2	**ការវិភាគ SWOT**	**១ម៉ោង១០នាទី**		
2.1	ការណែនាំផ្តុំផ្គងកាត	២០នាទី	• អ្នកសម្របសម្រួលសរសេរ « ការវិភាគ SWOT » លើក្តារខៀន ហើយសួរថាតើអ្នកចូលរួមធ្លាប់លឺវាពីមុនមកទេ បន្ទាប់មកសរសេរគំនិតរបស់ពួកគេដោយមិនទាន់ប្រាប់អ្វីៗនៅឡើយ។ • អ្នកសម្របសម្រួលគូរតារាង SWOT នៅលើក្តារខៀន និងអនុញ្ញាតឱ្យពួកគេធ្វើការជាគូ ដើម្បីផ្គូផ្គងកាតដែលបានរៀបចំជូនទៅលើតារាង SWOT។ • គូនីមួយៗពន្យល់ហេតុអ្វីពួកគេជ្រើសរើសក្នុងការផ្គូផ្គងពាក្យនៅក្នុងប្រអប់ទាំងនោះ។	• ក្រដាសផ្ទាំងធំទទេដើម្បីសរសេរ • ក្រដាសផ្ទាំងធំដើម្បីគូរតារាង SWOT • កាតផ្គូផ្គង SWOT ១ឈុតសម្រាប់គូនីមួយៗ • ក្រដាសផ្ទាំងធំការពន្យល់ពីការវិភាគ SWOT • ចែកឯកសារពន្យល់ការវិភាគ SWOT
2.2	ករណីសិក្សា SWOT	១០នាទី	• អ្នកសម្របសម្រួលស្នើអ្នកចូលរួមឱ្យរក្សាគូពិភាក្សាដដែល និងធ្វើការលើករណីសិក្សាដើម្បីកំណត់ S W O និង T នៃអាជីវកម្ម។ • គូនីមួយៗគូរតារាង SWOT ផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ពួកគេនៅលើក្រដាសផ្ទាំងធំ សរសេរចូល S W O T ពីករណីសិក្សាលើក្រដាសស្អិតមានព៌ណផ្អែកលើព៌ណដែលរៀបចំជូន ហើយបិតនៅលើប្រអប់តារាង SWOT ឱ្យបានត្រឹមត្រូវ។ • គូនីមួយៗធ្វើការបង្ហាញ និងពន្យល់លទ្ធផលពិភាក្សារបស់ពួកគេ។	• ករណីសិក្សា ភោជនីយដ្ឋានរបស់រចនា • ក្រដាសផ្ទាំងធំសម្រាប់គូនីមួយៗដើម្បីគូរតារាង SWOT • ក្រដាសស្អិតមានព៌ណបៃតងសម្រាប់ភាពខ្លាំង ក្រហមភាពខ្សោយ ទឹកក្រូច ឱកាស និងព៌ណស្វាយ ការគំរាមគំហែង
2.3	ឧទាហរណ៍នៃ SWOT និងយុទ្ធសាស្រ្ត	១៥នាទី	• អ្នកសម្របសម្រួលបង្ហាញឧទាហរណ៍នៃការវិភាគ SWOT និងយុទ្ធសាស្រ្ត ពីហាងកាហ្វេ ៣៦៩ នៅលើផ្ទាំងក្រដាសធំ បន្ទាប់មកពន្យល់ពីរបៀបទទួលបានយុទ្ធសាស្រ្តសម្រាប់ភាពរីកចម្រើន។ • បន្ទាប់ពីមើលឃើញនូវឧទាហរណ៍ទាំងនេះ អ្នកចូលរួមត្រលប់ទៅក្រដាសផ្ទាំងធំនៃលំហាត់ករណីសិក្សារបស់ពួកគេ ហើយកំណត់ ៤ទៅ៥យុទ្ធសាស្រ្តសម្រាប់ករណីសិក្សាអាជីវកម្ម។ ពួកគេពន្យល់យុទ្ធសាស្រ្តដែលពួកគេបានរកឃើញ។	• ក្រដាសផ្ទាំងធំ (ឧទាហរណ៍នៃការវិភាគ SWOT និងយុទ្ធសាស្រ្ត ពីហាងកាហ្វេ ៣៦៩ • ចែកឯកសារ ឧទាហរណ៍នៃការវិភាគ SWOT និងយុទ្ធសាស្រ្ត ពីហាងកាហ្វេ ៣៦៩ • ចែកឯកសារ ជំហានក្នុងការទទួលបានយុទ្ធសាស្រ្តនានាពីការវិភាគ SWOT។
2.4	SWOT និងយុទ្ធសាស្រ្តសម្រាប់ម្នាក់ៗ	២០នាទី	អ្នកចូលរួមធ្វើការម្នាក់ៗរៀងៗខ្លួនលើការវិភាគ SWOT និងយុទ្ធសាស្រ្តសម្រាប់អាជីវកម្មផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ពួកគេ (៤ទៅ៥យុទ្ធសាស្រ្តដើម្បីពង្រឹងអាជីវកម្មឱ្យលូតលាស់)។	ចែកឯកសារ សន្លឹកកិច្ចការការវិភាគSWOT។
2.5	បូកសរុប និងសន្និដ្ឋាន	៥នាទី	អ្នកសម្របសម្រួលសួរអ្នកចូលរួមថាតើពួកគេមានអារម្មណ៍បែបណាចំពោះប្រធានបទនេះ ហើយវាមានសារៈប្រយោជន៍បែបណាចំពោះពួកគេ។ សូមរំលឹកពួកគេថា យើងមិនមានពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីបញ្ចប់ការពិភាក្សាពីការវិភាគ SWOT អោយបានពេញលេញទេ ដូច្នេះពួកគេគួរតែបន្តធ្វើវាបន្ថែមដោយខ្លួនឯង។	មិនមាន

SNV កម្ពុជា
#១២០ ផ្លូវ៥១(កែង២២៨) ជាន់ទី៥ ភូមិទី៤ សង្កាត់ចតុមុខ ខណ្ឌដូនពេញ
ក្រុងភ្នំពេញ កម្ពុជា

ទូរស័ព្ទ៖ +៨៥៥ ១៧ ៦៤៤ ៨៨២
អ៊ីម៉ែល៖ cambodia@snv.org
គេហទំព័រ៖ www.snv.org/country/cambodia
ហ្វេសប៊ុក៖ @SNVCambodia